

Region Midtjylland

Budgetvejledning 2009 for Region Midtjylland

Bilag

til Regionsrådets møde

den 16. april 2008

Punkt nr. 8

Regionshuset
Viborg
Regionsøkonomi
Budget og Analyse
Skottenborg 26
Postboks 21
DK-8800 Viborg
Tel. +45 87 28 54 14
Carsten.tinggaard-nielsen@stab.dk

www.regionmidtjylland.dk

BUDGETVEJLEDNING FOR REGION MIDTJYLLAND BUDGET 2009

Indholdsfortegnelse

1. Forudsætninger for budgetlægningen 2009	1
1.1. Indledning – kapitlets formål og indhold.....	1
1.2. Finansieringskredsløbet for Sundhed – inkl. behandlingspsykiatrien	3
1.3. Finansieringskredsløbet for social- og specialundervisning	18
1.4. Finansieringskredsløbet for Regional Udvikling	20
1.5. Fælles formål og administration – herunder finansiering af IT-strategi	21
1.6. Kassebeholdning jf. ubalancer/udgiftspres og låneomlægning	23
1.7. Opsamling og konklusion.....	24
2. Tidsplan for budget 2009	27
2.1. Indledning – Kapitlets indhold og formål	27
2.2. Overordnede rammer for regionernes budgetlægning	27
2.3. Forslag til tidsplan for budget 2009	28
3. Særlige politiske fokusområder.....	38
3.1. Indledning – kapitlets indhold og formål.....	38
3.2. Bevillingsniveauer	38
3.3. Bevillingsregler vedr. leasing	40
3.4. Miljø og energisparepulje	40
4. Tekniske budgetforudsætninger.....	42
4.1. Indledning - kapitlet indhold og formål.....	42
4.2. Fordeling af fælles formål og administration	43
4.3. Forslag til standardkontoplan for 2008	44
4.4. Overgang til omkostningsbaserede regnskabs- principper for finansieringskredsløbet for sundhed	45
4.5. Forslag til principper for pris- og lønregulering	49
4.6. Principper for overførsler mellem budgetår	53
5. Bilag A: Bevillingsoversigten 2009	55
6. Bilag B: Tværgående grupperingsstruktur i Region Midtjylland, Budget 2008.....	59

Forudsætninger for budgetlægningen 2009

1. Forudsætninger for budgetlægningen 2009

1.1. Indledning – kapitlets formål og indhold

Dette kapitel beskriver udgangspunktet for budgetlægning for 2009 ved dels en status for Region Midtjyllands økonomi forud for budget 2009 og dels en foreløbig vurdering af de kendte udfordringer, som regionen skal imødekomme inden for budget 2009.

I konsekvens af at regionens økonomi består af 3 adskilte finansieringskredsløb beskrives den økonomiske status tilsvarende adskilt for henholdsvis sundhed (somatik og behandlingspsykiatri), socialområdet og regional udvikling. Herudover beskrives fælles formål og administration samt forhold vedr. kassebeholdningen og gæld.

Formålet med beskrivelsen er at skabe en kontekst for budgetlægningen for 2009. Med andre ord et "afsæt" rent økonomisk for den fremadrettede planlægning. Endvidere vil den aktuelle status også være styrende for, hvordan og hvornår det er realistisk at foretage de mere grundlæggende valg omkring rammerne for budgetlægning 2009.

Den væsentligste del af den regionale økonomi er finansieringskredsløbet for sundhed, som omfatter det somatiske sundhedsvæsen og behandlingspsykiatrien. Områdets størrelse og økonomiske situation medfører en mere omfattende beskrivelse, end det vil være tilfældet for de 2 øvrige finansieringskredsløb.

Budgetforudsætninger for sundhedskredsløbet beskrives ved følgende forhold:

- De konstaterede ubalancer på økonomien for det somatiske område i 2007 og 2008 set ud fra økonomirapporteringen i 2007 og de faktiske regnskabstal i 2007
- Den iværksatte aktivitet i forhold til de økonomiske ubalancer – Regionsrådets døgnsseminar 29-30. januar 2008 samt behandlingen heraf i Danske Regioner
- Sundhedsområdets investeringsbehov
- Forudsætninger for det behandlingspsykiatriske område
- Region Midtjyllands likvide situation – kassebeholdningen – samt gældssituation

Det sociale finansieringskredsløb er egenfinansieret gennem kommunernes takstbetaling for anvendelse af tilbuddene. Socialområdets finansieringskredsløb er derfor et hvile-i-sig-selv kredsløb, hvor eventuelle underskud eller overskud overføres på den kommunale takstbetaling i de følgende år. Da den kommunale takstbetaling også medfinansierer fælles formål og administration, er øvrige dele af den regionale økonomi imidlertid direkte koblet til socialområdet.

En væsentlig usikkerhed på det sociale område er kommunale tilkendegivelser om overtagelse af sociale tilbud fra Region Midtjylland. Omfanget af kommunale ønsker er endnu ikke kendt. De medfølgende problematikker ved ændringer i institutionsstrukturen beskrives nærmere i kapitlet.

Regional udvikling er rammestyret. De væsentlige udfordringer knytter sig til området for kollektiv trafik, hvor udviklingen i de markedsmæssige forhold herunder pris- og passagerudvikling samt rammebetingelserne er det, der presser økonomien. Herudover er det på miljøområdet omfanget af oprydninger vedr. forurenedede grunde, der er usikkerhed om.

Fælles formål og administration rummer nogle udfordringer vedr. tilpasninger som følge af evt. kommunal hjemtagelse af sociale tilbud samt at få lavet en finansieringsmodel i forbindelse med etablering af den én-strengede IT-organisation.

Afslutningsvis beskrives kort forhold vedr. kassebeholdning og gældssituationen i Region Midtjylland.

I kapitlets afsluttende afsnit konkluderes på gennemgangen af de 3 finansieringskredsløb m.v.

1.2. Finansieringskredsløbet for Sundhed – inklusiv behandlingspsykiatrien og kommunal finansiering

I dette afsnit beskrives de væsentlige forudsætninger for budgetlægningen under sundhedskredsløbet. Først ses der på det somatiske område. Der ses nærmere på de forventninger, der har været til regnskab 2007 igennem den sidste økonomirapportering samt de foreløbige vurderinger af regnskab 2007. Først gives der en helt overordnet opstilling vedr. sundhedsområdet (konto 1). Efterfølgende gives der en nærmere redegørelse for de enkelte områder med hovedvægten lagt på det somatiske område.

1.2.1. Overordnet vurdering af forventet regnskab 2007 i forhold til foreløbig regnskab 2007

Region Midtjylland har som bekendt stået overfor en betydelig økonomisk udfordring på det somatiske område. I økonomivurderingen fra december 2007 forventedes merudgifter på ca. 430 mio. kr. i 2007 og en ubalance i budget 2008 på ca. 570 mio. kr.

Regnskab 2007 er konteringsmæssigt afsluttet den 20. marts 2008. I tabel 1 er regnskabsresultatet for hovedkonto 1 sammenholdt med økonomivurderingen december 2007. Det bemærkes, at der i regnskabsresultatet for 2007 indeholder betalingsforskydninger mellem 2007 og 2008, som det endnu ikke har været muligt at korrigere for. Der kan derfor komme forskydninger i tabellen.

Tabel 1 Forventet regnskab 2007 set i forhold til foreløbigt regnskab 2007 (Hovedkonto 1)

Område I mio. kr.	FR 2007	R 2007 *	Difference
Somatikken	430	340	+90
Behandlingspsykiatrien	-5	-23	+18
I alt	425	317	+108

* Regnskabstal pr. 20. marts 2008.

Det forventes, at merforbruget bliver på 317 mio. kr. mod tidligere forventet 425 mio. kr. Der er tale om en forbedring på 108 mio. kr.

På det somatiske område er der hidtil skønnet et merforbrug på 430 mio. kr. Regnskabsresultatet viser et merforbrug på 340 mio. kr. Der er sammenlagt en forbedring på 90 mio. kr. Baggrunden herfor vil blive beskrevet nærmere i afsnit 1.2.2.

På det behandlingspsykiatriske område er der i stedet for et forventet mindreforbrug på ca. 5 mio. kr. et mindreforbrug på ca. 23 mio. kr. Baggrunden herfor vil blive beskrevet nærmere i afsnit 1.2.4.

1.2.2. Forventet regnskab 2007 og budgetubalance 2008 - Somatikken

I tabel 2 er regnskabsresultatet for 2007 sammenholdt med forventningerne i økonomivurderingen fra december 2007. På baggrund af regnskabsresultatet for 2007 er forventningerne til 2008 revurderet.

Tabel 2 Forventet merudgift vedr. Forventes regnskab 2007, Regnskab 2007 samt Forventet Regnskab 2008 og Revideret forventet regnskab 2008.

Tal i mio. kr.	FR2007	R2007	FU2008	RU2008
Udgifter:				
A. Meraktivitet	210	246	200	200
B. Strukturelle ubalancer	100	59	265	265
C. Øvrige generelle problemer	150	172	150	185
D. Øvrige forhold	-	-107	-	-50
E: Kassebeholdning	-30	-30	-45	-30
F. I alt netto (D + E)	430	340	570	570

FR = Forventet regnskab

R = Regnskab

FU = Ubalance

RU = Revideret forventet ubalance

Det fremgår af tabellen, at den økonomiske ubalance i 2008 fortsat vurderes til 570 mio. kr. Som nærmere beskrevet i de efterfølgende afsnit er der dog underliggende bevægelser i de enkelte områder.

I nedenstående gives der nogle mere specifikke bemærkninger med udgangspunkt i de forklaringer der har været givet i forbindelse med det forventede regnskab og de ændringer der synes at være i forbindelse med tilvejebringelsen af de faktiske - foreløbige - regnskabstal for 2007.

A. Meraktivitet:

Der forelægger endnu ikke endelige opgørelser over den endelige aktivitet i 2007, idet Sundhedsstyrelsen endelige data først har været tilgængelig fra den 17. marts 2007. Det vurderes dog ikke, at der er større ændringer i forhold til opgørelsen i december 2007.

Der er en større behandling af borgere i Region Midtjylland ud over forudsætningerne i økonomiaftalerne for 2007 og 2008. I økonomiaftalerne er der forudsat en aktivitetsstigning på 4,9 % fra regnskab 2006 til regnskab 2007, og der er forudsat en yderligere aktivitetsstigning fra regnskab 2007 til regnskab 2008 på 3,9 %. I alt 8,8 % fra regnskab 2006 til regnskab 2008. Aktivitetsstigningen måles på den enkelte regions egne hospitaler, dvs. inklusiv aktivitet for behandlinger for borgere i andre regioner.

For 2007 forventes det, at Region Midtjylland har en aktivitetsstigning på 5,7 % på driften af egne hospitaler, hvilket svarer til 0,8 % mere end økonomiaftalens forudsætninger. Med de forudsætninger, der ligger i takststyringsmodellen i øvrigt, medfører det merudgifter for ca. 100 mio. kr.

Hertil kommer, at økonomien påvirkes af forskydninger i indtægter ved behandling af borgere fra andre regioner samt udgifter til behandling af borgere fra Region Midtjylland i andre regioner. I økonomivurderingen fra december 2007 forventedes merudgifter/mindreindtægter på 110 mio. kr. Opgjort på baggrund af tal fra Sundhedsstyrelsen september 2007.

Regnskabsresultatet viser en merudgift på 146 mio. kr. Opgørelsen er baseret på Sundhedsstyrelsens tal fra den 15. marts 2008.

Regnskabsresultatet for 2007 viser en samlet merudgift på 246 mio. kr., som kan henføres til aktivitet ud over forudsætningerne i økonomiaftalen. Dette er 36 mio. kr. over vurderingen i december 2007.

Resultatet understreger, at der mellem hensynene i bloktilskudsfinansieringen og hensynene i aktivitetsfinansieringen er en række dilemmaer, herunder i forhold til den nuværende udformning af det udvidede frie valg.

Dette kan illustreres ved, at Region Midtjylland har en aktivitetsstigning fra regnskab 2006 til regnskab 2007 på 5,7 % mod forudsat 4,9 % i økonomiaftalerne. Samtidig konstateres, at Region Midtjylland i forhold til privathospitaler og behandlinger i andre regioner har en endnu større aktivitetsstigning på 7,5 %. Dette tal ville antagelig have været endnu større, hvis Region Midtjylland havde holdt aktivitetsstigningen på egne hospitaler på 4,9 %.

I nedenstående tabel 2 fremgår mulighederne for aktivitetsstigning i budget 2008. Der kan forekomme mindre ændringer i tallene, når der forelægger en endelig opgørelse af tallene i april 2008.

Tabel 2. Mulighed for aktivitetsstigning i budget 2008 med den nuværende Takstmodel.

Aktivitetsstigning på egne hospitaler	FR stigning i %
Forudsat aktivitetsstigning i økonomiaftalen 2008 fra R2006 – R2008	8,8
Realiseret aktivitetsstigning R2006 – R2007	5,7
Rest til aktivitetsstigning R2007 – R2008	3,1
Forudsat produktivetskrav 2008, jfr. budgetforlig 2008	2,5
Forudsat værdi af nye aktiviteter i budget 2008	0,6
Forudsat ekstra aktivitet ved ændring af indkøringsperioden for mammografiscreening fra 4 til 2 år	1,0
Yderligere aktivitetsstigning	-1,0

R = Regnskab

FR = Forventet Regnskab

Økonomiaftalen forudsætter en aktivitetsstigning på 8,8 % fra R2006 til R2008. Det forventes, at Region Midtjylland har opnået en aktivitetsstigning på 5,7 % i 2007.

Der er hermed plads til en aktivitetsudvidelse på 3,1 % fra R2007 til R2008. Idet økonomiaftalen for 2008 forudsætter en produktivetsforbedring på 2 %, og da Regionsrådet i forbindelse med budgetvedtagelsen vedtog yderligere en ½ % produktivetsforbedring, kan det samlede produktivetskrav opgøres til 2,5 %.

Der er i budget 2008 forudsat nye aktiviteter svarende til 0,6 %. De nye aktiviteter er på kræftområdet og mammografiscreening med en indkøringsperiode på 4 år.

Med regionsrådets beslutning om at ændre indkøringsperioden for mammografiscreening fra 4 til 2 år forventes aktiviteten at stige med yderligere 1 %.

For 2008 skønnes fortsat en ubalance vedrørende meraktivitet på 200 mio. kr., som dels henføres til samhandlen med andre regioner og dels til meraktivitet som følge af nye behandlinger.

På baggrund af regnskabsresultatet for 2007 vurderes en ubalance på 150 mio. kr. i 2008 i forhold til samhandlen med andre regioner, hvor det tidligere er vurderet en ubalance på 110 mio. kr. Dette understreger behovet for en grundig vurdering af mulighederne for at forbedre økonomien i samhandlen med andre regioner.

I forhold til merudgifter til nye behandlinger, herunder mammografiscreening, vurderes en ubalance på 50 mio. kr., hvor der tidligere er vurderet en merudgift på 90 mio. kr., idet eksempelvis udgifter til stråleterapi henføres til en konkret sag hvori finansiering hertil indregnes.

B. Strukturelle ubalancer

Strukturelle ubalancer skal forstås, som de merudgifter, hvor problemstillingen ikke er fælles med andre regioner.

Som forudsætning for budgetlægningen for 2008 besluttede Regionsrådet, at udgiftspresset på det somatiske område skulle nedbringes med 300 mio. kr. i 2007. Heraf skulle regionshospitalerne foretage en engangsrammereduktion på 125 mio. kr.

Ved udgangen af 2007 blev det vurderet, at der forventedes en samlet merudgift på 100 mio. kr., som er besluttet overført til 2008 som en negativ tillægsbevilling. Heraf er de ca. 80 mio. kr. henført til regionshospitalerne og ca. 21 mio. kr. henført til ekstra udgifter til betaling af dækningsafgifter til kommunerne.

Det fremgår af tabel 2, at regnskabsresultatet for 2007 viser en samlet merudgift på ca. 59 mio. kr. Forbedringen på ca. 40 mio. kr. skyldes mindreudgifter på regionshospitalerne. Det bemærkes, at der kan forekomme ændringer i tallene, idet betalingsforskydninger mellem 2007 og 2008 ikke er endelig opgjort.

I budgetforliget for 2008 forudsættes en budgetmanko på 250 mio. kr. finansieret ved:

- Et ekstraordinært produktivitetskrav på ½ %, så det samlede produktivitetskrav bliver på 2½ %. Besparelsen udgør ca. 50 mio. kr.
- Besparelser på serviceområder, vikardækning, fællesindkøb m.v. svarende til 50 mio. kr.
- Besparelse på fællesudgifter på 50 mio. kr.
- Tilvejebringelse af effektiviseringer i forbindelse med strukturplanen svarende til 100 mio. kr.

I forbindelse med akutforliget er den præhospitale indsats opprioriteret med 15 mio. kr. Beløbet er forudsat finansieret af yderligere effektiviseringer i forbindelse med strukturplanen, så det samlede krav er på 115 mio. kr.

Der er planlagt gennemført besparelser på 150 mio. kr. I forbindelse med strukturplanen skal det vurderes, hvordan effektiviseringer for i alt 115 mio. kr. kan gennemføres.

C. Øvrige generelle problemer

Øvrige generelle problemer beskriver problemstillinger, som i større eller mindre grad er fælles for de 5 regioner. I lyset af den generelle karakter vil problemstillingerne blive rejst i forbindelse forhandlingerne om økonomiaftale for 2009.

Den samlede størrelse af de generelle problemstillinger er i regnskabsresultat 2007 opgjort til 172 mio. kr., hvilket er 22 mio. kr. højere end de 150 mio. kr., som forventedes ved økonomivurderingen i december 2007. Ændringen dækker over forskelligt rettede bevægelser inden for de 3 overordnede problemområder.

Mindre indtægter vedrørende genoptræning blev i økonomivurderingen i december 2007 vurderet til 90 mio. kr. Regnskabsresultatet for 2007 viser, at mindreindtægten bliver 85 mio. kr., inkl. en kommunal medfinansiering på ca. 30 mio. kr. mindre end det budgetterede for 2007.

Ved økonomivurderingen i december 2007 blev Region Midtjyllands merudgifter til medicin-tilskud opgjort til 60 mio. kr. I regnskabsresultatet 2007 er merudgiften opgjort til 38 mio. kr. I økonomiaftalerne for 2007 og 2008 er der aftalt en **medicingaranti**, hvorefter regionernes merudgifter i forhold til det forudsatte niveau kompenseres med 75 %.

Endvidere er der konstateret en manglende kommunal medfinansiering på 49 mio. kr. inden for somatik og sygesikring. Den manglende kommunale medfinansiering, som genfindes tilsvarende i de øvrige regioner, viser sig ved, at aktivitetsstigningen kan opgøres til 6,5 %, mens den tilhørende kommunale medfinansiering kun stiger med ca. 2,5 %. Den manglende sammenhæng undersøges nu nærmere i Region Midtjylland og Danske Regioner.

På baggrund af det foreløbige regnskabsresultat 2007 er den forventede ubalance 2008 justeret til 185 mio. kr. mod 150 mio. kr. ved økonomivurderingen i december 2007.

Forværringen i den forventede ubalance skyldes primært, at den manglende kommunale medfinansiering på 49 mio. kr., i lyset af den p.t. uafklarede situation, er medtaget i vurderingen af 2008. Modsat trækker imidlertid de forbedringer i vurderingerne, som følger af, at mindreindtægten vedrørende genoptræning nu vurderes til 85 mio. kr. mod tidligere 90 mio. kr. samt at merudgiften til medicin-tilskud – hvoraf 75 % kompenseres via medicingarantien – skønnes til 38 mio. kr. mod tidligere 60 mio. kr.

De generelle problemer, som alle regioner synes at have med henholdsvis genoptræning og den konstaterede lavere kommunale medfinansiering, vil indgå i de kommende økonomiaftaleforhandlinger.

Den sidstnævnte problemstilling omkring den konstaterede manglende kommunale medfinansiering er relativ nyopdaget, og der er, som nævnt, igangsat nærmere analyser omkring årsag og forklaring. Modsat forholder det sig med problemstillingen vedrørende genoptræningsområdet.

Genoptræningsområdet indeholder meget komplekse problemstillinger i forhold til registrering og afgrænsning af henholdsvis kommunale og regionale opgaver, gråzoner mellem opgaver, der afregnes med henholdsvis 100 % og 70 % af DRG-værdien, gråzoner mellem behandlingsopgaven og genoptræningsopgaven, som er affødt af

strukturreformen. Hertil kommer, at der er stor forskel på praksis mellem regionshospitalerne og mellem kommunerne.

Dette har medført markante vanskeligheder med hensyn til at sikre en ensartet og fyldestgørende registrering. Regionshospitalerne har gennemgået registreringerne i januar 2008. Dette har dog kun medført mindre forbedringer i indtægten.

Kontakter til de øvrige regioner indikerer, at Region Midtjyllands problemer omkring genoptræning også findes i de øvrige regioner, og derfor synes at være et landsdækkende problem.

I forbindelse med kommunalreformen gennemførtes en DUT-regulering vedrørende genoptræning, der skulle have svaret til de tidligere amters udgifter til genoptræning. Da de øvrige regioner melder om en ubalance svarende til Region Midtjyllands har der været tale om en kraftig overvurdering af de tidligere amters udgifter. Regionernes bloktilskud er derfor reduceret med et større beløb end de reelle udgifter.

D: Øvrige forhold

I forbindelse med opgørelsen af de foreløbige regnskabstal for 2007, er der konstateret forbedringer primært på somatikkenes Fællesudgifter og indtægter på i alt ca. 107 mio. kr.. Hovedforklaringen på forbedringerne er dels mindreforbrug på patienttransport m.v. svarende til 50 mio. kr. og dels en række poster hvor der har været budgetterede udgifter i 2007, men hvor udgifterne først bliver afholdt i 2008. Der er f.eks. tale om ikke fremsendte regninger fra kommunerne vedr. respiratorpatienter, ikke nåede afholdte udgifter vedr. indkøb af apparatur til den forstærkede indsats mod kræft m.v.

Posterne vedrørende indkøb af apparatur til kræftindsatsen og afregning for respiratorpatienter vil blive nærmere vurderet i forbindelse med overførelsessagen fra 2007 til 2008, da der grundlæggende kun er tale om en tidsforskydning. Modsat forholder det sig med forbedringen vedr. patienttransport på ca. 50 mio. kr. Dette forventes at være en varig forbedring, hvorfor ubalancen i 2008 er reduceret med et tilsvarende beløb

E: Finansiering kassebeholdning

I forbindelse med økonomivurderingen fra december 2007 er det forudsat, at en mindreindtægt i forbindelse med kommunernes medfinansiering af genoptræning ved indlæggelse på i alt 30 mio. kr.

For 2008 forventes bloktilskuddet øget med det beløb, som udløses via medicingarantien. Hvis Region Midtjyllands regnskabsresultat for 2007 svarer til landsgennemsnittet vil dette udløse ca. 30 mio. kr. Der er tidligere vurderet 45 mio. kr.

1.2.3. Initiativer overfor den økonomiske ubalance

I nedenstående redegøres der indledningsvist kort for Regionsrådets beslutninger på døgnsminaret den 29. – 30. januar 2008. Herudover gives en status for drøftelserne i Danske Regioner om den økonomiske situation i Region Midtjylland og forventningerne om det videre forløb.

1.2.2.1 Regionsrådets døgnsseminar den 29. – 30. januar 2008

Den økonomiske situation blev drøftet af Regionsrådet på døgnsseminaret den 29. - 30. januar 2008. Der blev besluttet følgende:

" Der er enighed om, at fastholde planlagte initiativer, men der iværksættes ikke nye. Initiativer der fastholdes er:

- Regionshospitalet har i 2007 ikke nået at realisere en planlagt besparelse på 80 mio. kr. Herudover er der en merudgift til kommunale dækningsafgifter på 20 mio. kr. Der overføres 100 mio. kr. til realisering i 2008.*
- Fra budgetforliget for 2008 fastholdes besparelser vedrørende et ekstraordinært produktivetskrav på ½ %, besparelser på serviceområder, vikardækning, fællesindkøb mv. samt besparelser på fælleskonti svarende til en samlet besparelse på 150 mio. kr.*
- Opprioritering af den præhospitale indsats med 15 mio. kr. forudsættes finansieret i forbindelse med strukturplanen.*

Der er herudover forventning om, at en bedre registrering af genoptræningen vil med en merindtægt på 25 mio. kr. vedrørende både 2007 og 2008.

Det resterende problem vedrørende merudgift for 2007 er 305 mio. kr. og ubalancen i 2008 er 395 mio. kr.

Muligheden for nedbringelse af disse beløb vurderes ved følgende:

Der gennemføres en særlig analyse af mulighederne for tilvejebringelse af effektiviseringer i forbindelse med strukturplanen svarende til 100 mio. kr.

I forbindelse med budgetforliget for 2008 er der vedtaget en hensigtserklæring om styrkelse af ledelse og udvikling af bedre arbejdsgange. Der iværksættes en tæt opfølgning på hensigtserklæringen med henblik på vurdering af muligheder for effektivisering af hensigtsmæssige og sammenhængende patientforløb.

Der udarbejdes en vurdering af mulighederne for at opnå besparelser i samhandlen med andre regioner. Vurderingen skal tage udgangspunkt i:

- At Universitetshospitalet skal sikres et robust grundlag for lands- og landsdelsfunktioner, som forudsat både i forhold til borgere i Region Midtjylland såvel som borgere i andre regioner.*
- At Regionshospitalet kan udnytte specialkompetencer på tværs af regioner, men også under hensyn til tilfredsstillende lokalt aktivitets- og serviceniveau.*

Det anbefales, at Danske Regioner rejser spørgsmålet om manglende indtægter vedrørende genoptræning i forbindelse med drøftelserne af økonomiaftalen for 2009.

Yderligere initiativer afventer en afklaring af følgende:

- At administrationen via Danske Regioner retter henvendelse til Velfærdsministeriet med henblik på, at der foretages en fornyet vurdering af regionernes bloktilskud på baggrund af det budget 2007 den enkelte region forudsættes at have for at kunne sikre uændret drift i forhold til de opgaver regionen overtager fra de tidligere amter.*

- *At der ved en fornyet vurdering tages højde for forskelle i produktivitet, således at der på sigt ikke sker en uhensigtsmæssig overførsel af midler fra regioner med høj produktivitet til regioner med lav produktivitet.*
- *At der via Danske Regioner rettes henvendelse til Velfærdsministeriet/Finansministeriet med henblik på, at drøfte en løsning af Regions Midtjyllands driftsunderskud for 2007 og ubalance for 2008."*

I forbindelse med udarbejdelse af budgetforslag for 2009 arbejdes videre med:

- Forslag til strukturbesparelser for i alt 100 mio.kr. På Gruppeformandsmødet den 11. februar 2008 blev det foreslået, at konkretiseringen af besparelserne på i alt 115 mio. kr. vedr. effektiviseringer i forbindelse med strukturplanen og den efterfølgende beslutning (jf. akutforliget) om en opprioritering af den præhospital indsats, ikke sker, før Regionsrådet har en endelig afklaring af regionens samlede økonomi.

Elementer vil være bygget op om henholdsvis reduktion i antallet af matrikler, der er i drift samt omlægning fra stationær til ambulans behandling.

De rene strukturbesparelser vil få en implementeringsperiode, som er afhængig af bygningsmæssige ændringer og tilbygninger der skal ske på de steder funktionerne samles.

- Der er iværksat en tæt opfølgning på hensigtserklæringen i budget 2008 om styrket ledelse og udvikling af bedre arbejdsgange med henblik på en vurdering af mulighederne for effektivisering af hensigtsmæssige og sammenhængende patientforløb.

Forretningsudvalget forelægges i juni måned 2008 forslag om konkrete initiativer vedrørende styrket ledelse og udvikling af bedre arbejdsgange.

- Der er iværksat et arbejde med henblik på en nærmere belysning af de økonomiske udgifter i forbindelse med samhandlen med øvrige regioner. Vurderingen vedrører alene ændrede strømme i patientbehandlingen for elektive patienter, da akutte patienter i sagens natur skal til nærmeste akut-hospital

Belysningen af området skal blandt andet afdække fordele og ulemper ved ændringer i afregningstakster (DRG-værdi) for de berørte patientgrupper, ændret budgetansvar og visiteringsprocedurer.

1.2.2.3 Danske Regioners behandling af Region Midtjyllands henvendelse om den økonomiske situation.

Danske Regioner har i regi af økonomidirektørerne analyseret situationen. Problemstillingen opsummeres i følgende delelementer:

- Mindreindtægter vedrørende genoptræning og merudgifter til medicintilskud har fælles karakter. Generelt forventer regionerne merudgifter til medicintilskud, hvoraf regionerne i henhold til garantiordningen får reguleret 75 % af merudgifterne. Øvrige regioner har tilsvarende Region Midtjylland færre indtægter på genoptræningen end forudsat ved DUT-reguleringen. Det er den almindelige

opfattelse, at spørgsmålet skal tages op ved økonomiforhandlingerne for 2009.

- Der er en fælles erkendelse af, at der mellem hensynene i bloktilskudsfinansieringen og hensynene i aktivitetsfinansieringen er en række dilemmaer, herunder i forhold til den nuværende udformning af det udvidede frie valg.

Illustreret med tal fra Region Midtjylland, så forventes der en aktivitetsstigning i regnskab 2007 på 5,7 %. Der er i økonomiaftalerne med regeringen forudsat 4,9 %. Det kan samtidig konstateres, at Region Midtjylland i forhold til privathospitaler og behandlinger i andre regioner har en aktivitetsstigning på 7,5 %. Dette tal ville antagelig have været endnu større, hvis Region Midtjylland havde holdt aktivitetsstigningen på egne hospitaler på 4,9 %. Der er ikke en uvæsentlig merudgift i forhold til privathospitaler, som ikke finansieres af økonomiaftalerne.

Der er en fælles forståelse af, at problemstillingerne bør drøftes ved økonomiforhandlingerne for 2009.

- Under et har regionerne fået en finansiering svarende til udgiftsniveauet på sundhedsområdet i 2006, men der er forskel på fordelingen mellem regioner. Region Midtjylland har fået en relativ mindre andel, som er kommet andre regioner til gode.
- Overgangsordningen er udtryk for det udgiftsniveau regionerne skal tilpasse sig i årene 2007 – 2011. Overgangsordningen virker stort set på den måde, at Region Hovedstaden skal reducere udgiftsniveauet, mens Region Midtjylland kan øge udgiftsniveauet. Ordningen er beregnet på baggrund af amternes regnskab 2005. Hvis de amter, der indgår i Region Midtjylland, havde haft en større udgiftsstigning i regnskab 2005 og ikke i regnskab 2006, så ville Region Midtjylland have haft større fordel af overgangsordningen, og en langt bedre økonomisk balance i budget 2007.

Der er en forståelse for, at man skal forsøge at finde en model, hvorefter Region Midtjylland får mulighed for en hurtig tilpasning af udgiftsniveauet end det, der er forudsat i overgangsordningen.

- Regionernes udgiftsbehov er fastsat i lovgivningen via fordelingskriterierne i bloktilskuddet. Det kan her konstateres, at lovgivningen fastsætter, at Region Midtjylland har et udgiftsbehov, der er 6 % mindre end landsgennemsnittet. Eller sagt på en anden måde Region Midtjylland er 6 % mere effektiv og mere sunde end gennemsnittet.

Der er en fælles forståelse af, at der med jævne mellemrum kan være behov for at genvurdere kriterierne. På kort sigt er der behov for at se på de mere tekniske elementer i bloktilskuddet, herunder kriteriet om middellevetid.

Økonomidirektørerne drøftede ovenstående den 28. februar. Det blev anbefalet, at inden der udarbejdes konkrete løsningsmodeller, er nødvendigt at se regnskab 2007. Det forventes, at Danske Regioner har regnskabsresultaterne fra alle regioner omkring 1.

april. Årsagen til det sene tidspunkt er, at først medio marts forelægger den endelige opgørelse af de kommunale aktivitetsbetalinger.

Danske Regioners forretningsudvalget har den 7. marts tilsluttet sig, at anbefalinger om initiativer afventer regionernes endelige regnskaber for 2007.

Det forventes, at forslag om initiativer kan drøftes i Danske Regioners forretningsudvalg ultimo april 2008.

1.2.4. Væsentlige forudsætninger budget 2009 – Behandlingspsykiatri

I nedenstående redegøres der kort for forholdene på det behandlingspsykiatriske område

Forventet regnskab 2007 og forventninger til 2008

På det behandlingspsykiatriske område blev der for 2007 forventet en mindreudgift/merindtægt på ca. 5,2 mio. kr. Dette skyldes blandt andet, at der forventes større indtægter end budgetteret i samhandlen med Region Nordjylland og mindreudgifter på grund af vakante stillinger.

Det forventes, at behandlingspsykiatrien også i 2008 opnår balance i driftsbudgettet. De største økonomiske problemstillinger ligger i gennemførelse af udrednings- og behandlingsretten i børne- og unge psykiatrien samt opfølgninger på psykiatriplanen.

Regnskabsresultat 2007

Pr. 17. marts 2007 udviser det faktiske regnskab et overskud (ekskl. overførsler) på ca. 23,8 mio. kr., hvilket primært skyldes først og fremmest større indtægter fra salg af aktiviteter til Region Nordjylland end forventet. Det bemærkes, at disse indtægter i modsætning til den kommunale medfinansiering er en del af driftsområdets budgetansvar.

Der har herudover været mindreudgifter navnlig i distrikt Vest, idet der har været en række ubesatte stillinger.

Dette har medført en mindre aktivitet end forventet, hvorfor indtægter fra den kommunale medfinansiering har været mindre end forventet, jfr. afsnit 1.2.5. Finansiering.

Psykiatriplanen

Psykiatriplanen, som vedtages i Regionsrådet i første halvdel af 2008, er den strategiske plan, der udstikker de overordnede mål for de kommende års beslutninger om prioriteringer, omstillinger og udvikling af behandlingspsykiatrien.

De beslutninger, som efterfølgende træffes for at udfylde psykiatriplanen rammer, vil naturligvis have økonomisk virkning for budgetlægningen 2009 og efterfølgende år. Der er igangsat et udredningsarbejde, der nærmere skal belyse planens økonomiske konsekvenser m.v.

1.2.5. Skønnet budgetpres 2009-2011

Som det fremgår af tabel 2 i afsnit 1.2.2. kan der forventes en budgetubalance på 520 mio. kr. i 2008. Hertil kommer mindredtægter ved kommunal medfinansiering, som foreløbig vurderes til 50 mio. kr. Samlet vil budgetubalancen udgøre 570 mio. kr.

Der er taget konkrete initiativer, som forbedrer resultatet med 165 mio. kr. Forudsættes problemstillingen omkring manglende indtægter ved genoptræning og merudgifter til medicintilskud løst ved sommerens økonomiforhandlinger, vil dette tilføre yderligere 105 mio. kr.

Det vurderes herudover, at der kan opnås visse forbedringer i forhold til samhandlen med andre regioner. Et første skøn på forbedringer anslås til 50 mio. kr. Herudover skønnes det, at effektiviseringer i forbindelse med hospitalsplanen kan få effekt i 2009, svarende til 100 mio. kr.

Et optimistisk skøn viser mulige forbedringer på op til 420 mio. kr. i 2009. Der er hermed en ubalance på i alt 150 mio. kr. i 2009.

Hertil kommer, at der er et ikke opgjort udgiftspres vedrørende nye behandlingsformer, aktivitetsstigninger, nye medicinske præparater, kræft som akut behandling m.v.

Den senest foretagne vurdering af udgiftspreset i årene 2009-2011 er indarbejdet i det vedtagne budget 2008. En nærmere beskrivelse af de enkelte elementer i det skønnede udgiftspres og den bagved liggende vurdering findes i budget 2008 (Bind 1, side 50-54).

Der er i 1. kvartal 2008 iværksat arbejde omkring kortlægningen af det skønnede udgiftspres i 2009 til brug for budgetlægningen 2009. Regionsrådet forelægges vurderingen på temadagen den 14. april 2008.

1.2.6. Sundhedsområdets investeringsbehov

Forretningsudvalget og Regionsrådet er løbende blevet forelagt forskellige anlægsprojekter og orientering om behovet for anlægsinvesteringer på sundhedsområdet. På Forretningsudvalgets møde den 22. januar 2008 blev der forelagt en orientering om investeringsplan for det somatiske og behandlingspsykiatriske hospitaler i Region Midtjylland.

Investeringsplanen viser, at regionens anlægsbudgetter såvel på kort som længere sigt er under pres. Det skal i den sammenhæng understreges, at de vedtagne anlægsudgifter – og dermed de i økonomiaftalerne udmeldte anlægsrammer - udelukkende dækker det almindelige anlægsbehov. De større anlægsinvesteringer til nye sygehuse samt anlægsudgifter i relation til kræfthandlingsplanen i regionen, kan ikke rummes indenfor det almindelige anlægsbudget. De projekter forudsætter ekstern finansiering enten via Ekspertudvalgets pulje til nye hospitalsbyggerier eller særlige lånepuljer til specifikke initiativer.

På kort sigt drejer det sig om finansieringen af de presserende anlægsprojekter og investeringer i forbindelse med kræfthandlingsplanen. De 2 forhold, som indebærer, at regionen i budget 2008 har et ufinansieret investeringsbehov, er nærmere beskrevet i afsnit 1.2.6.1 og 1.2.6.2.

På lidt længere sigt er realiseringen af den nye hospitalstruktur en væsentlig udfordring. Forholdet er nærmere beskrevet i afsnit 1.2.6.3.

Vurderinger af de kommende år vedrørende medico-teknisk udstyr afdækker også væsentlige udfordringer. Disse er nærmere beskrevet i afsnit 1.2.6.4.

1.2.6.1 Sundhedsområdets investeringsbehov

I nedenstående tabel 1 fremgår de vedtagne anlægsudgifter 2008 - 2010 på sundhedsområdet inkl. behandlingspsykiatrien og fælles formål og administration. De to sidstnævnte områder tages med her, idet de udgør en del af sundhed og er relativt lille set i forhold til det samlede anlægsbudget på området.

Tabel 1: anlægsudgifter 2008 - 2010 på sundhedsområdet inkl. behandlingspsykiatrien og fælles formål og administration

Mio. kr.	2008	2009	2010
Budget (Budget 2008):			
Generel vedtaget anlægsramme	281,7	74,6	0
Reserver 1)	65,0	235,8	304,9
Bygningsvedligeholdelse 2)	51,0	52,1	52,1
Medicoteknisk udstyr	257,8	293,0	298,4
Fælles formål og Administration	5,4	5,4	5,4
I alt	660,8	660,8	660,8
Forventede anlægsinvesteringer:			
Vedtagne anlægsinvesteringer	282,9	74,6	0
Anlægsinvesteringer, Arbejdstilsynet	13,7	22,6	11,2
Presserende anlægsinvesteringer	117,7	66,5	57,5
Bygningsvedligeholdelse 2)	51,0	150,0	150,0
Medicoteknisk udstyr	257,8	262,8	262,8
Fælles formål og Administration	5,4	5,4	5,4
I alt	728,5	581,9	486,9
Difference	-67,7	78,9	173,9

1) Reservepulje til somatik og behandlingspsykiatrien, herunder 5,0 mio. kr. til PL-regulering

2) Inkl. bygningsvedligeholdelse i relation til behandlingspsykiatrien på i alt 5,0 mio. kr.

Det fremgår af ovenstående tabel 1, at der i 2008 forventes at være pres på anlægsbudgettet. Dette er primært, som følge af at der forskellige presserende anlægsarbejder opgjort til 117,7 mio. kr. Endvidere bemærkes det, at det i anlægsbudgettet under den generelle anlægsramme er afsat 95,8 mio. kr. til etablering af Stråleterapien i Herning. Dette anlægsprojekt disponerer en meget stor del af anlægsrammen.

Det bemærkes hertil, at administrationen i december har afsendt en indledende forespørgsel omkring lånefinansiering af Stråleterapien i Herning på 183,9 mio. kr. Pr. 17. marts 2008 er der ikke modtaget svar herom fra Velfærdsministeriet.

Et eventuelt låneoptag vil ske efter en konkret sagsfremstilling herom i Regionsrådet. Opnås der ikke låneadgang og fastholdes investeringsomfanget, vil Regionsrådet skulle tage stilling til en evt. finansiering via kassen.

1.2.6.2 Investeringer i forbindelse med kræfthandlingsplanen

Den 12. oktober 2007 blev der indgået en aftale mellem Regeringen og Danske Regioner om gennemførelse af målsætningen om akut behandling og klar besked til kræftpatienter.

Et af elementerne i aftalen var, at Danske Regioner i samarbejde med regionerne inden udgangen af november 2007 skulle kortlægge og dokumentere behovet for investeringer på kræftområdet, med henblik på, at realisere målsætningerne i kraftaftalen. Kortlægningen og dokumentationen skulle munde ud i en samlet plan for investeringer i apparatur m.v. Omfanget af investeringsbehovet blev ved aftalens indgåelse estimeret til 700 mio. kr.

Region Midtjylland har gennemført kortlægningen af behovet for apparatur og dertilhørende nødvendige bygningsmæssige ændringer. Beløbet er opgjort til ca. 791 mio. kr. i perioden 2008 – 2010. I nedenstående tabel 2 er beløbene anført.

Tabel 2: Kræftinvesteringer 2008 - 2010

Mio. kr. Kræftinvesteringer	2008	2009	2010	Efterfølgende år	I alt	Finansiering
Udgifter estimeret ifølge kortlægning m.v.	250	273	268		791	Lånepulje

Beløbet omfatter en ekstra accelerator i Herning, planlagt udvidelse af kapaciteten i Århus og en fremrykning og udskiftning af accelerators i Århus samt indkøb af udstyr og etablering af bygninger i Århus for at imødekomme de stigende behov som følge af mammografiscreening og accelereret kræftbehandling.

I 2008 er der således et estimeret beløb på 250 mio. til kræftinvesteringer.

Den 18. januar indgik Regeringen aftale om udvidelse af regionernes låneramme for 2008 med henblik på investeringer i kræftapparatur. Heri blev regionernes låneramme for 2008 udvidet med et beløb på 850 mio. kr., som kan anvendes til investeringer indenfor kræftområdet. Låneramme fordeles efter bloktilskudsnøglen.

Dvs. region Midtjyllands andel udgør 180,2 mio. kr. i 2008, som er besluttet anvendt hertil af Regionsrådet på mødet den 20. februar 2008.

1.2.6.3 Større anlægsprojekter i forbindelse med ny hospitalsstruktur m.v.

Regionsrådet har løbende behandlet sager vedr. større anlægsinvesteringer forårsaget af bl.a. akutplan, hospitalsplan m.v. for regionen. Region Midtjylland står således overfor en række større anlægsprojekter på hospitalsområdet, der ikke kan finansieres indenfor den generelle investeringsramme.

Der er fra Folketinget givet stærke tilkendegivelser på, at der skal investeres i det danske offentlige sundhedssystem. Det kan bl.a. aflæses i arbejdet med kvalitetsreformen og i regeringsgrundlaget for den siddende regering.

Regeringen har nedsat et ekspertpanel som skal vurdere de konkrete større strukturelle anlægsprojekter på hospitalsområdet og afgive indstilling til staten i forhold til de enkelte projekter. Region Midtjylland kan dermed via ekspertpanelet søge finansiering til

projekter, der opfylder de opstillede kriterier. Der skal ansøges om en særlig lånedispensation.

I nedenstående tabel 3 er der en oversigt over større anlægsprojekter i forbindelse med den nye hospitalsstruktur. Disse projekter vil naturligt skulle finansieres ved fremsendelse af ansøgning til ekspertpanelet. Regionsrådet er tidligere forelagt nærmere beskrivelser af de enkelte projekter.

Tabel 3: Større anlægsprojekter med særlig finansiering

Mio. kr. Større anlægsprojekt	2008	2009	2010	Følgende år	I alt	Finansiering
Det Nye Universitetshospital i Århus (brutto)	180	350	750	5.042	8.800	Ekspertpanel
Akutplan og Hospitalsplan m.v.					1.500	Ekspertpanel
Det nye Hospital i Vestjylland (brutto) 1)						Ekspertpanel
Opgradering til moderne standard 1)						Ekspertpanel

1) Skal udredes nærmere

Forretningsudvalget har på mødet den 22. januar 2008 besluttet at rette henvendelse til ekspertpanelet/ansøge om særlig lånedispensation vedrørende finansiering af de større anlægsprojekter som Det Nye Universitetshospital i Århus, Stråleterapienheden, Akutplanen, Hospitalsplanen, det Nye Hospital i Vestjylland samt opgradering til moderne standard.

Det blev endvidere besluttet at finansieringen af renter og afdrag til større anlægsinvesteringer sikres inddraget i økonomaftaleforhandlinger og/eller opfølgning herpå.

1.2.6.4 Medico-teknisk udstyr

Formålet med budgettet til medico-teknisk udstyr er, at kunne genanskaffe og erhverve udstyr på et højt teknologisk niveau og dermed sikre, at de knappe personalemæssige ressourcer kan anvendes effektivt, og at patienterne får den bedste og nyeste behandling.

I 2007 var der afsat rammebevilling på 250 mio. kr. til medicoteknisk udstyr og i budgettet 2008 er der afsat en rammebevilling på 257,8 mio. kr.

I Økonomaftalen med Staten for 2008 blev der aftalt en låneramme på 900 mio. kr. til medicoteknisk udstyr. Heraf får Region Midtjylland cirka 190 mio. kr. Regionen har således indirekte valgt at prioritere yderligere cirka 68 mio. kr. til medicoteknisk udstyr, så budgettet for 2008 udgør 257,8 mio. kr.

Den gennemsnitlige levetid for medicoteknisk udstyr er for høj i Region Midtjylland i dag, og det vil fremover være nødvendigt med en væsentlig hurtigere fornyelse af udstyret. Dette skal bl.a. medvirke til at sikre den mest rationelle drift og dermed give produktivitetsstigninger på hospitalerne, ligesom teknologien giver flere, bedre og mere skånsomme behandlingsmetoder, større patientsikkerhed og større medarbejdertilfredshed.

Det er endvidere nødvendigt, at den apparaturmæssige kapacitet udbygges, så der altid er tilstrækkelig plads og ledig kapacitet til at kunne håndtere nedbrud og stigende behov for behandlinger.

Under forudsætning af at der ikke er et investeringsefterslæb, vurderes det, at det årlige reinvesteringsbehov er cirka 265 mio. kr. Omkostninger i forbindelse med kapacitetsudvidelser og ny teknologi forventes derudover hver at udgøre cirka 40 mio. kr. pr. år. For at erstatte alt udstyr, som er mere end 10 år gammelt, skal der bruges cirka 100 mio. kr. pr. år i fem år. I alt vil der således være behov for cirka 445 mio. kr. pr. år ekskl. udstyr til stråleterapi.

Sammenholdes de ovenfor vurderede beløb for investeringsbehovet i medico-teknisk udstyr med Regions Midtjyllands budget i 2008 på 257,8 mio. kr., er udgiftspresset åbenbart.

1.2.6.5 Behandlingspsykiatrien investeringsbehov

I budgetlægningen for 2008 er der ikke afsat anlægsmidler til behandlingspsykiatrien udover en ramme på 5 mio. kr. til bygningsvedligeholdelse. Behandlingspsykiatrien har dog inden for budgettet adgang til den afsatte reservepulje, som er fælles med somatikken.

Psykiatriens investeringsbehov følger af implementeringen af regionens psykiatriplan. Psykiatriplanen, som udstikker de strategiske retningslinier for prioritering, omstilling og udvikling af området, vil, når beslutningerne skal implementeres medføre behov for ændringer i de fysiske rammer og dermed diverse anlægsprojekter.

Der er iværksat et udredningsarbejde i relation til ovennævnte, som bl.a. vil afdække investeringsbehovene, hvorfor det er forventningen, at der kan fremlægges en investeringsplan for psykiatriområdet i foråret 2008.

Der er udarbejdet et meget foreløbigt skøn på at psykiatriplanen vil betyde merudgifter på anlægsområdet svarende til brutto ca. 1,9 mio. kr. Skønnet vedrører et mindre beløb til ekstraordinære renoveringer samt ny investeringer vedr. behandlingspsykiatrien, i forbindelse med forslag om samling af akutfunktionerne på henholdsvis Det Nye Universitetshospital i Århus og Det Nye hospital i Vest.

Det vurderes, at der vil være betydelige indtægter ved frasalg af eksisterende bygninger. Der er i øjeblikket ved at blive foretaget en nærmere vurdering heraf.

1.3. Finansieringskredsløbet for social- og specialundervisning

1.3.1. Indledning – finansieringskredsløbets særlige budgetvilkår

Som nævnt i kapitlets indledning er finansieringskredsløbet for social- og specialundervisning egenfinansieret via takstbetalinger fra kommunerne for anvendelse af de sociale tilbud på regionens institutioner. Finansieringskredsløbet hviler på sigt i sig selv, idet eventuelle over-/underskud overføres til efterfølgende år, hvor de udlignes via regulering af taksterne.

Egenfinansieringen via kommunernes takstbetaling dækker selvfølgelig de direkte udgifter vedrørende de social tilbuds drift og anlæg, men takstbetalingen skal også dække stabsfunktioner og fælles formål og administration. Jævnfør sidstnævnte er der en direkte forbindelse til de øvrige finansieringskredsløb i regionen, idet socialområdet bruger og deltager i finansieringen af fælles formål og administration.

Koblingen mellem socialområdet og den øvrige regionale økonomi har indflydelse på den overordnede budgetlægning 2009 særligt i relation til de særlige tidsfrister på socialområdet og de foreløbige tilkendegivelser fra kommunerne omkring overtagelse af regionale tilbud/institutioner. De to forhold er nærmere beskrevet i de næste to afsnit. Afslutningsvis sammenfattes betydningen for budgetprocessen.

Regnskabsresultat 2007

I forbindelse med økonomirapporteringen forventedes der balance mellem udgifter og indtægter.

Regnskabsresultatet for 2007 udviser dog et overskud (ekskl. overførsler) på ca. 60,6 mio. kr., hvilket skyldes en øget aktivitet og belægning på området, hvilket øger den kommunale takstbetaling. Samtidig har de sociale tilbud været tilbageholdende med afholdelse af udgifter, hvilket givet skyldes at mange har ønsket at have en mindre buffer.

Det bemærkes, at de 60,6 mio. kr. ligger indenfor den ramme på 5% af drifts over/underskud, som ikke giver anledning til efterregulering jf. rammeaftalen med kommunerne.

1.3.2. Tidsplan for rammeaftalerne om social- og specialundervisning – herunder kommunikationstilbud

Kommunalbestyrelserne i en region og Regionsrådet skal i rammeaftalen fastlægge antallet og indholdet af sociale tilbud samt almene ældreboliger, som Regionsrådet skal stille til rådighed. Rammeaftalen skal ligeledes fastlægge omfanget af en kommunalbestyrelses forpligtigelser til at stille sociale tilbud og almene ældreboliger, der er overtaget af kommunen til rådighed for andre kommuner i regionen og vilkårene herfor. Herudover skal der udarbejdes udviklingsplaner for store institutioner med over 100 pladser.

I relation til budgetlægningen er der væsentlige forudsætninger på socialområdet, som fastlægges i forbindelse med processen omkring udarbejdelse af rammeaftalerne. Det

drejer sig om dimensioneringen af området dvs. antallet af pladser, serviceniveau samt takstfastsættelsen – og dermed den økonomi der vil være til rådighed på de enkelte institutioner. I rammeaftalen og de tilhørende takster indgår også fastlæggelse af serviceniveau i forhold til opgaver som udvikling, tilsyn, administration m.v., hvorfor rammeaftalernes indhold også har betydning for økonomien i de funktioner, som varetages i sektorstabe og fællesstabe.

I april og maj drøftes behovet for ændringer i takststrukturen. Processen med kommunerne omkring fastlæggelse af principperne for beregning af taksterne afsluttes 14. juni. Taksterne skal være beregnet den 15. september.

Rammeaftalerne skal være indgået senest den 15. oktober 2008, hvorimod budgettet skal være vedtaget senest den 1. oktober 2008. Der er således et tidsmæssigt problem og afhængighed i relation til indgåelse af rammeaftaler og vedtagelse af budgettet.

1.3.3. Usikkerhed om institutionsstrukturen i Region Midtjylland

Der er på området betydelig usikkerhed omkring kommunernes planer for 2009. Ved udgangen af 2008 udløber kommunernes aftale om ikke at gennemføre væsentlige ændringer i benyttelsen af sociale tilbud i andre kommuner eller i regionen i 2007 og 2008.

Der er allerede flere tilkendegivelser fra kommuner, der planlægger at overtage sociale tilbud, som er drevet af regionen, eller som planlægger at erstatte regionens tilbud med egne tilbud. Eksempelvis har Århus Kommune tilkendegivet interesse i at overtage 8 af de 10 social tilbud, som er hjemmehørende i kommunen.

Modsat kan der selvfølgelig være kommuner, som ønsker, at regionen skal overtage regionale tilbud, der efter delingsaftalen pr. 15. februar 2007 er overført til kommunen.

Væsentlige ændringer i regionens opgave som leverandør af sociale tilbud til kommunerne vil medføre behov for tilpasninger i det enkelte driftsområde såvel som i Fællesadministrationen.

Kommunernes tilkendegivelser om overtagelse af sociale institutioner er endnu så spredte, at der ikke kan gives et kvalificeret skøn for omfanget af den tilpasning, som der skal ske for driftsområdet og fællesadministrationen. Umiddelbart synes tendensen i de kommunale tilkendegivelser at være, at kommunerne ønsker at overtage institutioner, hvorfor budgetlægningen for 2009 må forventes at rumme en reduktion på det sociale område og deraf afledte virkninger på stabe og fællesfunktioner.

Regelsættet i forbindelse med en kommunes ønsker at overtage eller afgive tilbud fra/til Region Midtjylland er Socialministeriets bekendtgørelse om overtagelse af aktiver og passiver, rettigheder og pligter samt ansatte i regionale sociale tilbud og i regionale almene ældreboliger m.v., herunder regler om fordeling af pensionsforpligtelser, der overtages af en kommunalbestyrelse.

Regelsættet svarer til det regelsæt, der er kendt fra delingsaftalerne.

1.4. Finansieringskredsløbet for Regional Udvikling

1.4.1. Indledning

Regionens opgaver i forhold til de regionale udviklingsopgaver vedrører så forskellige områder, som erhvervsudvikling, kollektiv trafik, natur og miljø, turisme, beskæftigelse, uddannelse og kultur.

For en række områder har regionen en koordinerende rolle og en rolle som (med-)finansierende af udviklingsinitiativer. Disse områder er i økonomisk sammenhæng relativt styrbare, idet mulighederne for (med-)finansiering direkte følger af de økonomiske rammer. Der fastlægges i henholdsvis Økonomiaftalen (bloktilskud) og via kommune-kontaktudvalget (udviklingsbidraget). Styrbareheden indebærer dog ikke, at der kan være forskellige ønsker og vurderinger af behov for ressourcer til et givet område, men når rammen er givet kan økonomien disponeres i forhold hertil.

Lidt anderledes forholder det sig på miljøområdet og i forhold til den kollektive trafik, hvor regionens rolle har karakter af driftsopgaver. På miljøområdet varetager regionen oprydning af jordforurening, hvilket altid medfører en vis økonomisk usikkerhed, da omfanget af jordforureningen ikke er kendt på forhånd. På det kollektive trafikområde har regionen dels bestillerfunktionen i forhold til Midttrafik og er dels med i Midttrafiks ejerkreds. Herved er økonomien koblet til de drifts- og investeringsmæssige forhold og betingelser, som der er for den kollektive trafik. I det efterfølgende afsnit er kort redegjort for de væsentligste udfordringer i forhold til budgetlægningen for 2009.

Regnskabsresultat 2007

Det faktiske regnskabsresultat for 2007 udviser et overskud (ekskl. overførsler) på ca. 118,9 mio. kr., hvilket hovedsageligt skyldes betalingsforskydninger mellem 2007 og 2008 i forbindelse med udbetaling af tilskud til projekter og aktiviteter på området.

1.4.2. Kollektiv trafik

De væsentligste problematikker i forhold til budgetlægningen 2009 kan grundlæggende opdeles i to hovedgrupperinger. Dette er dels de markedsrelaterede forhold og dels forhold knyttet til de eksternt givne rammebetingelser.

De markeds-mæssige usikkerheder knytter sig til usikkerheden om udviklingen i passagertal, hvor demografiske forhold, pendlingsmønstre og mere udbredt bilejerskab peger mod en tendens til faldende passagertal. En anden usikkerhed knytter sig til prislejet i de rullende årlige udbudsforretninger af dele af de regionale busruter.

Endelig er økonomien påvirket af udviklingen i oliepris, som betalingen af buskørsel kontraktlig er indekseret efter. Prisen på olie udvikler sig ofte anderledes end den generelle prisudvikling, som regulerer budgetterne. Danske Regioner har oplyst, at udgifterne til vognmænd vil stige med 4,5% fra 2007 til 2008. Midttrafik har her budgetteret med en stigning på 2,2 %. Stigningen vil for Region Midtjylland betyde en merudgift på ca. 9 mio. kr. Hertil kommer, at udgifterne til vognmændene ifølge Midttrafiks forventninger også i 2007 må forventes at blive større end hidtil antaget, bl.a. som følge af højere brændstofudgifter. Der foreligger endnu ikke et regnskabsresultat fra Midttrafik for 2007.

Regionsrådet vil få forelagt sagen, når Midttrafiks regnskab for 2007 foreligger, og oplysningerne fra Danske Regioner vedr. 2008 foreligger formelt.

Usikkerhederne vedrørende rammebetingelserne knytter sig primært til ændringer i regelsættet, som har eller kan presse økonomien for den kollektive trafik. Dette er bl.a. bortfald af refusion af dieselafgift for den kollektive trafik, fjernelse af mulighed for cross-border leasing, nye køre-/hviletidsbestemmelser og ændret fordeling af indtægter i takstsamarbejdet mellem trafikselskaberne og de statslige jernbaneoperatører

1.5. Fælles formål og administration – herunder finansiering af IT-strategi

1.5.1. Indledning

Budgettet for fælles formål og administration har i regionens første leveår været genstand for en særlig opmærksomhed med henblik på at sikre, at der skabtes på den ene side et administrativt niveau, som understøtter regionens opgaver, og at der på den anden blev "høstet" de mulige rationaliseringsgevinster ved samlingen af de administrative funktioner fra de 4 amter, som indgik helt eller delvist i Region Midtjylland. Som beskrevet nedenfor er der fortsat fokus på administrationen i form af flere forskellige initiativer

Diverse benchmarking-analyser viser, at Region Midtjyllands administrative omkostninger er på eller under gennemsnittet for de 5 danske regioner.

Grundlæggende har der været balance på det administrative område i 2007, når der bortses fra it-området. På it-området forventes der et merforbrug knap 70 mio. kr. på grund af de nødvendige it-investeringer i forbindelse med etableringen af en-strengt it-strategi. Merudgifterne er i 2007 besluttet finansieret bl.a. ved låneoptag, mens der for 2008 og årene fremover skal udvikles en finansieringsmodel. Dette udviklingsarbejde og relationen til budgetlægningen 2009 er nærmere beskrevet nedenfor.

De administrative budgetter for 2009 kan, som tidligere omtalt i afsnit 1.3 omkring forventninger om ændret institutionsstruktur på socialområdet, forventes påvirket af de kommunale beslutninger vedrørende hjemtagelse/afgivelse af sociale tilbud. De mulige konsekvenser og beredskabet herfor er beskrevet nedenfor.

Regnskabsresultat 2007 (drift og anlæg - udgiftsbaseret)

Regnskabsresultatet (ekskl. tillægsbevillinger og evt. overførsler) for Fælles Formål og administration bør på baggrund af ovenstående ses samlet for drift og anlæg. På driftssiden udviser Fælles formål og administration et merforbrug i forhold til det oprindelige vedtagne budget 2007 på foreløbigt ca. 36 mio. kr. og på anlægssiden et merforbrug i forhold til det oprindelige vedtagne budget 2007 på ca. 24 mio. kr.

Dvs. et samlet foreløbigt merforbrug på i alt ca. 60,0 mio. kr. mod forventet ca. 70 mio. kr. i forhold til det oprindelige vedtagne budget 2007.

1.5.2. Iværksatte initiativer

For at sikre/forbedre effektiviteten af regionens administrative funktioner er der iværksat følgende aktiviteter:

- Ved vedtagelsen af budget 2008 blev den planlagte evaluering af organisationen fremrykket, så den er færdig med udgangen af 2008 i stedet for med udgangen af 2009.
- Med henblik på at optimere opgaveløsningen på løn- og personaleområdet – kvalitet og ressourceforbrug – er der i samarbejde med Rambøll Management iværksat et udredningsarbejde med henblik på at belyse forskellige organiseringsformer i forhold til kriterier som decentralisering, bæredygtighed, effektivitet og sammenhængskraft.
- Med beslutningen om en en-strengt IT-organisation med en-strengt ledelsesstruktur for Region Midtjylland arbejdes der fortløbende med centralisering og standardisering på en række områder med henblik på at styrke it-understøttelsen af regionens service. I relation hertil er igangsat arbejde om områdets finansiering, som beskrevet nærmere i nedenfor.

1.5.3. Finansieringsmodel for den én-strengede IT-strategi

Det overordnede mål med en en-strengt it-organisation med en en-strengt ledelse er at sikre en optimal it-understøttelse af regionens opgavevaretagelse. Optimal dækker i denne forbindelse både teknologiske, driftsmæssige og økonomiske parametre. IT-strategien skal med andre ord sikre en styrket produktivitet via den bedste it-teknologi, være driftsstabil og være økonomisk rentabel.

Erfaringerne – herunder også regionens drift i 2007 – viser, at en en-strengt it-strategi på kort sigt kræver betydelige investeringer, hvor gevinsterne først realiseres i den efterfølgende periode gennem højere produktivitet m.v.

Med henblik på at udvikle en finansieringsmodel for finansieringen af investeringerne i en én-strengt it-strategi er nedsat en administrativ arbejdsgruppe. Arbejdsgruppens kommissorium er at foreslå principper for, hvordan finansieringen af investeringerne kan fordeles centralt og decentralt i Region Midtjyllands organisation, så investeringerne bliver finansieret af de organisatoriske enheder, som får glæde af it-investeringerne og de medfølgende produktivetsforbedringer og stordriftsfordele.

Arbejdsgruppens forslag forventes færdig til 1. maj 2008 med henblik på at få virkning i 2008 og efterfølgende år.

1.5.4. Ændret institutionsstruktur på socialområdet og afledte effekter for administrationsbudgettet

Flere kommuner er, som omtalt i kapitel 1 – afsnit 1.3 er i øjeblikket i gang med overvejelser om hjemtagning/afgivelse af sociale tilbud fra/til regionen. Umiddelbart er den overvejende tendens i kommunernes overvejelse, at der vil blive hjemtaget en række socialtilbud, hvorfor det må forudses, at der sker en reduktion i regionens sociale budgetter i 2009.

Kommunernes hjemtagelse af sociale tilbud har naturligvis en direkte effekt i forhold til institution, personale m.v., men da den kommunale takstbetaling også indeholder en medfinansiering af mere tværgående funktioner, som er forankret i socialstabe og fællesstabile vil hjemtagelsen også have indflydelse på det administrative budget. Et eventuelt fald i det sociale områdes bidrag til fælles formål og administration vil naturligvis i et vist omfang modsvares i en tilsvarende reduktion i udgifterne, men medfinansieringen bidrager også til fælles it-løsninger, Regionsråd og andre fast

omkostninger. Reduceres det social områdes bidrag vil disse omkostninger skulle omfordeles til finansieringskredsløbene for sundhed og regional udvikling.

Der er iværksat et administrativt arbejde omkring de eventuelle konsekvenser ved en ændret institutionsstruktur på det sociale område. Her arbejdes dels med "spilleregler" for kommunernes hjemtagning/afgivelse (varsler, overdragelse personale m.v.) og dels den interne håndtering af ændringer personale- og ressourcemæssigt i sektorstabe og fællesstabe.

1.6. Kassebeholdning jf. ubalancer/udgiftspres og låneomlægning

1.6.1. Kassebeholdningen

I henhold til Bekendtgørelse om regionernes låntagning og meddelelse af garantier m.v. skal regionerne sikre, at gennemsnittet af de daglige saldi af de samlede kassekreditter og samlede likvide aktiver er positive.

Den gennemsnitlige kassebeholdning i 2007 var på 848 mio. kr.

Under forudsætning af balance i alle tre finansieringskredsløb i 2007 og 2008 er den gennemsnitlige kassebeholdning i budget 2008 skønnet til 650 mio. kr.

Regionsrådets beslutning den 20. februar 2008 om omlægning af kassekreditter fra de gamle amter til langfristet gæld styrker kassebeholdning med ca. 950 mio. kr. fra det tidspunktet lånet optages. Det langfristet lån er optaget ultimo marts 2008, hvorefter den gennemsnitlige kassebeholdning i 2008 styrkes med ca. 700 mio. kr.

Der forventes herefter en gennemsnitlig kassebeholdning på 1,35 mia. kr. i 2008. Dette skøn forudsætter, at der kommer balance i regionens økonomi i 2008.

1.6.2. Gældsforpligtelser og finansiering af afdrag og renter.

Det samlede låneoptag er i budget 2008 opgjort til ca. 1,9 mia. kr. Herudover har Regionsrådet truffet beslutning om:

- At der optages yderligere lån på 180 mio. kr. til investeringer i kræft-apparatur i 2008.
- At der optages lån i forbindelse med omlægning af amternes kassekreditter på 1,2 mia. kr.,
- At Velfærdsministeriet har givet afslag på låneoptag svarende til 0,3 mio. kr.

Den samlede langfristede gæld i Region Midtjylland vil herefter være på ca. 3 mia. kr.

I Økonomiaftalen for 2008 er det aftalt, at der igangsættes et udredningsarbejde vedrørende regionernes gæld. Dette arbejde skal:

- Analysere den samlede aktiv- og passivmasse med henblik på at fremskaffe et samlet formuebillede for de respektive regioner,
- Identificere problematikker, herunder de afledte årlige driftsmæssige konsekvenser ved betaling af renter og afdrag,
- Opstille muligheder for kort- og langsigtede løsninger.

Dette udredningsarbejde er et element i økonomiaftalen for 2009. Først herefter vil de endelige konsekvenser for Region Midtjyllands budget til afdrag og forrentning kunne opgøres.

1.7. Opsamling og konklusion

1.7.1. Opsummering af kapitlets hovedresultater

Dette afsnit har beskrevet nogle af de væsentligste forudsætninger. I hovedtræk kan forudsætningerne opsummeres som følger:

- Regnskabsresultatet for sundhedsområdet for 2007 er opgjort til 321 mio. kr. mod tidligere skønnet 432 mio. kr. Forbedringen skyldes blandt andet, at regionshospitalernes regnskabsresultat for 2007 er bedre end forventet, og der er mindre udgifter til medicintilskud. Dette vurderes ikke, at det forbedrede regnskabsresultat ændrer væsentlig på den økonomiske situation i 2008 og fremover.
- Region Midtjylland har tidligere skønnet at have en ubalance på ca. 570 mio. kr. i budget 2008. Der er ingen væsentlige ændringer i forhold til dette skøn, men der er iværksat følgende:

Der er taget konkrete initiativer, som forbedrer resultatet med 165 mio. kr. Forudsættes problemstillingen omkring manglende indtægter ved genoptræning og merudgifter til medicintilskud løst ved sommerens økonomiforhandlinger, vil dette tilføre yderligere 105 mio. kr.

Det vurderes herudover, at der kan opnås visse forbedringer i forhold til samhandlen med andre regioner. Et første skøn på forbedringer anslås til 50 mio. kr. Herudover skønnes det, at effektiviseringer i forbindelse med hospitalsplanen kan få effekt i 2009, svarende til 100 mio. kr.

Et optimistisk skøn viser således mulige forbedringer på op til 420 mio. kr. i 2009. Der er hermed en ubalance på i alt 150 mio. kr. i 2009.

Hertil kommer, at der er et ikke opgjort udgiftspres vedrørende nye behandlingsformer, aktivitetsstigninger, nye medicinske præparater, kræft som akut behandling m.v.

- Det forventes, at der via Danske Regioner vil forelægge et forslag til løsninger ultimo april 2008, som skal drøftes med relevante ministerier.
- Regionens investeringsbehov i anlæg og medico-teknik rummer et udgiftspres, som ikke umiddelbart kan finansieres inden for økonomiaftalerammer på et niveau, som disse har haft i 2007 og 2008.

- Det social finansieringskredsløb er i balance, men området er præget af usikkerhed vedrørende institutionsstrukturen, hvilket vil få indflydelse på budgetlægningen af de øvrige dele af den regionale økonomi.
- Finansieringskredsløbet for regional udvikling er generelt i balance, bl.a. affødt af at de fleste områder er relativt styrbare. I forhold til budgetlægningen er disse områder relativt "lette", idet prioriteringen af de afsatte rammer først sker senere. I forhold til området kollektiv trafik er der dog en række usikkerhed affødt af dels markedsrelaterede forhold passagertal, licitationspriser m.v. og usikkerheder knyttet til rammebetingelserne i form af ændringer i love og regler.
- For fælles formål og administration er den største udfordring evt. hjemtagelse af sociale institutioner, hvorved der ligeledes skal foretages en justering af fælles formål og administration. Herudover at der på IT-området bliver fastlagt en model for finansiering af den én-strengede it-strategi
- Regionens kassebeholdning vil efter omlægning af kassekreditterne at være robust i 2008 og 2009. Det forudsættes, at der findes en varig løsning på de økonomiske problemer.

Tidsplan for budget 2009

2. Tidsplan for budget 2009

2.1. Indledning – Kapitlets indhold og formål

Den tidsmæssige tilrettelæggelse af budgetarbejdet rummer meget frie rammer for Region Midtjylland i perioden frem til 15. august, hvor Forretningsudvalget skal indstille et budgetforslag til Regionsrådet. Efter den 15. august er tidsrammerne imidlertid ret snævre, idet den politiske behandling (1. og 2. behandling) og den administrative forberedelse heraf skal afvikles i den ca. 6 uger lange periode frem til 1. oktober, hvor budgettet skal være vedtaget.

I kapitlet beskrives indledende de formelle datoer jf. regelsættet. Herefter beskrives forslaget til tidsplan for budget 2009. I forslaget tages afsæt i de særlige usikkerheder, som præger den tidlige del af budgetlægningen for 2009. Budgetproceduren og tidsplanen for budgetlægningen indebærer derfor, at realitetsbehandlingen af budgettet finder sted i perioden 15. juni til medio september.

I kapitel sidste del gives en lidt mere udførlig beskrivelse af de processer, som gennemføres i forbindelse med budgetlægningen.

2.2. Overordnede rammer for regionernes budgetlægning

2.2.1. Lovkrav m.v. til regionernes budgetlægning

Kravene til regionernes budgetprocedure er fastlagt i Lov om regioner m.v., paragraferne 18, 19 og 23-25. I praksis indeholder Lov om regioner alene de overordnede vilkår, mens den konkrete udmøntning sker i henholdsvis Budget- og Regnskabssystem for Regioner og Bekendtgørelse om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. De væsentligste tidsfrister for regionernes budgetlægning er som følger:

Forventeligt omkring 15. juni:

Indgåelse af aftale mellem regeringen og Danske Regioner om Økonomiaftale for 2009

15. august:

Forretningsudvalget fremsender budgetforslaget for 2009 til Regionsrådet.

Senest 24. august:

Regionsrådets 1. behandling af budgetforslaget for 2009

Senest 1. september:

Forslag til fastsættelse af kommunernes årlige grundbidrag og udviklingsbidrag drøftes i kontaktudvalget

Senest 10. september:

Kommunerne meddeler deres beslutning vedr. grund- og udviklingsbidrag til regionerne.

Senest 1. oktober:

Regionsrådets 2. behandling af budgettet for 2009

Senest 15. oktober:

Kommunerne meddeler deres beslutning vedrørende rammeaftalen for det social område

Disse tidsfrister indebærer, at:

- Regionens økonomiske vilkår for det kommende år kan først den 15. juni med Økonomiaftalen mellem regeringen og Danske Regioner forventes at være sikre.
- Budgetprocessen frem til den 15. august, hvor forretningsudvalget skal fremsende budgetforslag, er ikke reguleret. Regionen kan selv tilrettelægge forløbet af denne.
- De kommunale beslutninger vedrørende grund- og udviklingsbidrag samt socialområdets rammeaftale er tidsmæssigt placeret sent i forhold til fristerne for de regionale tidsfrister. Dette indebærer, at budgetforhandlingerne og budgetvedtagelsen i et vist omfang er baseret på en forventet kommunal godkendelse af forslag vedrørende henholdsvis grund- og udviklingsbidrag samt rammeaftaler. (Evt. kan det være nødvendigt efterfølgende at foretage korrektioner i budgettet).

Perioden mellem Økonomiaftalen, 15. juni, og Forretningsudvalget fremsendelse af et samlet budgetforslag, der overholder økonomiaftalens forudsætninger og hvor der er balance mellem udgifter og indtægter, til Regionsrådet senest 15. august, er ganske kort og rummer tilmed sommerferie, hvorfor der er kort tid til at realitetsbehandle budgetforslaget. I praksis kan det få den konsekvens, at budgetforhøjelser og eventuelle besparelser i budgetforslaget alene er indarbejdet som nogle ikke udmøntede beløb. Den politiske stillingtagen til, hvilke aktiviteter budgetforhøjelserne skal prioriteres til, og hvordan eventuelle besparelser skal udmøntes, må således ske sideløbende med de afsluttende forhandlinger om budgetforliget.

2.3. Forslag til tidsplan for budget 2009

2.3.1. Budgetprocessens fire faser

I dette afsnit beskrives den samlede tidsplan for budget 2009. Tidsplanen er vist i nedenstående tabel 3

Tidsplanen er opdelt i 4 faser, og indholdet af de 4 faser er nærmere beskrevet i de efterfølgende afsnit.

Tabel 3. Forslag til tidsplan for budgetproceduren for 2009

Fase		Periode (fra – til)
1	Budgetforberedelsesfasen: <ul style="list-style-type: none"> • Ledelsesområderne (bevillingsområderne) udarbejder tekniske budgetforslag (se neden for). • Ledelsesområderne udarbejder skøn over svært afviselige merudgifter. • Temamøde for Regionsrådet 	Ca. 1. april - ca. 1. juni 2008
2	Behandling af rammer for budgetlægningen (konsekvenser af økonomiaftalen): <ul style="list-style-type: none"> • Mulighederne for budgetforhøjelser og nødvendigheden af besparelser vurderes. • Eventuelt behov for at foretage forhøjelser af grund- og udviklingsbidrag vurderes. • Forretningsudvalget udmelder de bindende budgetrammer for 2009. 	Juni 2008
3	Beslutningsfasen <ul style="list-style-type: none"> • Budgetrammerne justeres for DUT-reguleringer. • Forretningsudvalget fremsender budgettet til 1. behandlingen i Regionsrådet. • Politiske forhandlinger om budgettet for 2009. • Regionsrådets behandling af ændringsforslag til budgetforslaget. • Rameaftaler med kommunerne om sociale tilbud. 	August – september 2008
4	Budgetinformationsfasen <ul style="list-style-type: none"> • Offentliggørelse af vedtaget B2009. 	Oktober – december 2008

I det følgende gives kortfattede bemærkninger til hver af faserne.

1. fase: Forberedelsesfasen

I forberedelsesfasen er det primært de enkelte ledelsesområder og sektorforvaltningerne, som arbejder med budgetlægningen for 2009. Budgetlægningen følger i denne periode to forskellige spor.

1. spor: Den teknisk orienterede budgetlægning

Den tekniske budgetlægning tager som sit afsæt, at budgettet for 2009 for det enkelte ledelsesområde svarer til et ajourført og korrigeret budget 2008 jævnfør den i tabel 4 viste proces.

I Økonomiaftalen for 2008 er det aftalt, at finansieringskredsløbet for sundhed i 2009 overgår til omkostningsbaserede regnskabsprincipper. Overgangen betyder, at der for sundhedskredsløbet skal beregnes omkostninger - f.eks. afskrivninger, hensættelser m.v. - på samme måde, som det siden 2007 er sket for sociale område og regional udvikling.

Overgangen fra udgifts- til omkostningsprincipper er primært en teknisk øvelse, idet Økonomiaftalen og efterfølgende den balance, som regionen skal overholde, fortsat er baseret på udgiftsbaserede regnskabsprincipper. Arbejdet med omlægningen er nærmere beskrevet i kapital 4 vedrørende de tekniske budgetforudsætninger.

Tabel 4 Opgørelsen af den tekniske budgetramme

Budget 2008	+
+ pris- og lønregulering til budget 2009-pris- og lønniveau	+
+ nettovirkningen af tillægsbevillinger, som Forretningsudvalget og Regionsrådet har tiltrådt fra budgettets vedtagelse til den tekniske budgetlægning påbegyndes (opskrevet til 2009-pris- og lønniveau).	+
+ nettovirkning (samlet = 0) af udgiftsneutrale omplaceringer mellem sektorer og bevillingsområder	+
+ nettovirkning af de ændringer fra budgetoverslaget for sektoradministrationer og fællesadministration, hvor engangsudgifter vedr. regionsopstarten aftrappes	+
Teknisk budgetramme 2009 for bevillingsområdet	+

Den tekniske budgetramme for 2009 udgør den bindende ramme for bevillingsrådets budgetforslag.

Sideløbende med udarbejdelsen af et teknisk budgetforslag til driftsbudgettet anmodes bevillingsområdet om at ajourføre investeringsoversigten for 2009-2012. For investeringsbudgettet er udgangspunktet de rådighedsbeløb, som i årene 2009-2012 var afsat i det vedtagne budget for 2008. Hertil lægges pris- og lønregulering til 2009-pris- og lønniveau, ligesom budgettet justeres for tillægsbevillinger, som er tiltrådt af Forretningsudvalget og Regionsrådet siden vedtagelsen af budgetforslaget.

Endelig skal det enkelte bevillingsområde forberede ajourføringen af bemærkninger til driftsbudget, bemærkninger til investeringsoversigten og personaleoversigten i denne periode.

Den tekniske budgetlægning er grundlæggende et udtryk for, hvor meget det koster at videreføre den aktivitet og det serviceniveau, som Regionsrådet har tiltrådt i 2008.

2. spor: Den politisk orienterede budgetlægning

Her arbejder ledelsesområder og sektorstabe på at generere et datagrundlag, som kan understøtte den politiske budgetlægning senere i budgetprocessen. Der er flere formål med den politisk orienterede budgetlægning i denne fase:

- For det første skal der dannes et datagrundlag, som kan indgå som baggrundsmaterialer for Danske Regionernes forhandlinger med regeringen om regionernes økonomi i 2009. Dette input til Danske Regioner er væsentligt, da det er gennem forhandlingerne med regeringen, at regionerne har mulighed for at påvirke deres økonomiske råderum i det kommende år.

Til formålet udarbejder ledelsesområder og sektoradministrationerne prognoser over udgiftspres i 2009, for at hospitalerne i Region Midtjylland kan opfylde ventetidsgarantier til somatisk og psykiatrisk behandling, indføre nye krævende behandlingsformer og de nyeste medicintyper, overholde målene i Kræftplan II, levere de lovpligtige ydelser under sygesikringen m.v. Datagrundlaget videreformidles løbende til Danske Regioner for at understøtte foreningen i forhandlingerne med regeringen.

- I forhold til Region Midtjyllands budgetlægning senere i budgetprocessen giver datagrundlaget et udtryk for, hvor mange budgetmidler, der skal tilføres, hvis Region Midtjylland skal kunne udbygge sin service gennem højere aktivitet og nye behandlingsformer m.v.

Hermed er ikke sagt, at de enkelte ledelsesområder kan påregne at få forhøjet deres budgetter i 2009 med de skønnede merudgifter. Spørgsmålet om, hvor vidt det inden for økonomiaftalen er muligt at imødekomme behovene for tilførsel af budgetmidler afklares i budgetlægningens 2. og 3. fase, jævnfør neden for.

Regionsrådet orienteres på sin temadag den 14. april om status for budgetlægningen herunder regnskabsresultatet for 2007, status vedr. de iværksatte initiativer besluttet på døgnsminaret ultimo samt den aktuelle vurdering af udgiftspres i budget 2009.

Det detaljerede program for temadagen fastlægges på et senere tidspunkt.

2. fase: Forretningsudvalgets fastlæggelse af budgetrammer 2009 på grundlag af Økonomiaftalen for 2009.

Budgetlægningens 2. fase indledes på det tidspunkt, hvor aftalen mellem Danske Regioner og regeringen om regionernes økonomi for 2009 indgås. Økonomiaftalen for 2009 indeholder en række væsentlige forudsætninger for regionernes aktivitet på sundhedsområdet:

- Den finansiering, som regionerne har til rådighed.
- Den aktivitet (opgjort som DRG-værdi) regionerne skal levere.
- Bindende rammer for regionernes samlede drifts- og investeringsudgifter.
- En række kvalitative mål for regionernes indsats i det kommende budgetår.
- Regionernes eventuelle mulighed for at forhøje grund- og udviklingsbidrag, uden at dette modsvares af tilsvarende reduktioner i bloktilskuddet.

Op til Forretningsudvalgets behandling af rammerne for budgetforslaget skal resultaterne i økonomiaftalen omsættes til et budgetforslag for Region Midtjylland. Der er flere forhold, som regionen skal overholde i forhold til budgetlægningen:

- De samlede udgifter vedr. sundhedsområdet i Region Midtjylland skal kunne afholdes inden for de samlede indtægter, da området principielt er underlagt et krav om budgetbalance.
- Region Midtjylland skal budgettere sine drifts- og anlægsudgifter inden for sin forholdsmæssige andel af de rammer for regionernes samlede drifts- og investeringsudgifter, som er aftalt i økonomiaftalen.
- Samtidig skal regionen kunne efterleve aftalens forudsætninger om DRG-produktion og kvalitative indsatser i 2009.

Det væsentligste spørgsmål i denne fase er således, hvordan de udgiftsbehov, som er opgjort i forberedelsesfasen, kan indpasses inden for rammerne af økonomiaftalen. Efterlader økonomiaftalen rum til, at størstedelen af de skønnede merudgifter kan indarbejdes i budgetforslaget? Eller er der behov for at iværksætte omstillinger og besparelser for at sikre, at udgiftspreset kan imødegås indenfor økonomiaftalens rammer.

Med udgangspunkt i økonomiaftalens forudsætninger og i udgiftspresprognoserne fra forberedelsesfasen udarbejder direktionen et samlet forslag til rammer for budgetlægningen til Forretningsudvalgets møde d. 24. juni 2008. Forslaget til budgetrammer skal på dette tidspunkt omfatte alle væsentlige punkter, herunder omfanget af midler til serviceforbedringer i 2009, nødvendigheden af eventuelle besparelser og et eventuelt forslag om at forhøje grund- eller udviklingsbidrag.

De rammer for budgetlægningen, som Forretningsudvalget tiltræder d. 24. juni 2008, udgør den bindende ramme for sektorers og bevillingsområders budgetforslag frem til 1. behandlingen.

3. fase: Beslutningsfasen

De rammer for budgetlægningen, som fastlægges af Forretningsudvalget den 24. juni, må forventes at svare til de forudsætninger, som er indeholdt i økonomiaftalen. Ved Forretningsudvalgets 1. behandling af budgetforslaget kan der således kun indarbejdes ændringer, som kan rummes inden for økonomiaftalens rammer. Det gælder eksempelvis følgende:

- Ca. 1. juli 2007 udmelder Velfærdsministeriet de bloktilskudsændringer, som følger af nye love. Der er mellem Danske Regioner og regeringen en aftale om, at lovændringer, der indebærer mer- eller mindreudgifter for regionerne, kompenseres via ændringer i bloktilskuddet. Dette benævnes som "Det Udvidede Totalbalanceprincip" (DUT). Økonomiaftalen udarbejdes eksklusivt virkningerne af DUT-reguleringer, og det er således konsistent med aftalens forudsætninger, at foretage de udmeldte reguleringer vedrørende DUT-justeringer.
- Forretningsudvalget kan beslutte at nedjustere budgettilførslen til nye aktiviteter, nye behandlinger m.v., for på denne måde at reducere omfanget af eventuelle nødvendige besparelser.
- Forretningsudvalget kan beslutte at opjustere budgettilførslen til nye aktiviteter, såfremt der samtidig indarbejdes en tilsvarende forhøjelse af omstillings- og sparekrav i budgetåret.
- Forretningsudvalget kan beslutte at flytte midler mellem sektorer, dog forudsat at dette ikke er i modstrid med regionslovens bestemmelser om, at regionens aktiviteter skal styres inden for tre adskilte finansieringskredsløb.

Forretningsudvalget første behandler budgetforslaget inkl. DUT-reguleringer m.v. d. 12. august 2008, hvorefter budgetforslaget fremsendes til 1. behandling i Regionsrådet d. 20. august 2008.

Samtidig udsendes budgetforslaget til de kommunale repræsentanter i Kontaktudvalget, som skal drøfte forslaget senest d. 1. september 2008. Drøftelserne i Kontaktudvalget er væsentlige, da 2/3 af kontaktudvalgets medlemmer skal kunne tilslutte sig et forslag om en eventuel forhøjelse af grund- eller udviklingsbidrag, førend det er muligt at gennemføre et sådant forslag. Kommunerne skal senest d. 10. september 2008 meddele regionen, om man er enige i eventuelle forslag om at forhøje grund- eller udviklingsbidrag.

Efter Regionsrådets 1. behandling udestår de politiske forhandlinger om et budgetforlig for 2009. Såfremt budgetforslaget indeholder forslag om en eventuel forhøjelse af grund- eller udviklingsbidrag, så kan de afsluttende budgetforligsforhandlinger rent teknisk først færdiggøres efter den 10. september 2008, hvor kommunernes stillingtagen til

budgetforslaget, herunder forslaget om grund- og udviklingsbidragenes størrelse, er kendt.

Endelig skal Forretningsudvalget og efterfølgende Regionsrådet behandle de ændringsforslag, der følger af budgetforliget, eventuelle øvrige politiske forslag til ændringer af budgetforslaget (hvis ikke alle Regionsrådets medlemmer bakker op om forliget) samt tekniske ændringsforslag.

4. fase: Informationsfasen

I denne fase informeres borgere og medarbejdere om de politiske prioriteringer i det budget, som er vedtaget af Regionsrådet.

2.3.2. Tidsplan for budgetprocessen 2009

Nedenstående tabel viser den samlede budgetproces for 2009.

Tabel 2.2.1. Tidsplan for budgetprocessen 2009

Tidspunkt	Budgetproces
April-maj 2008	Ledelsesområder og sektorstabe gennemfører: <ul style="list-style-type: none"> Den tekniske budgetlægning Forberedelse af den politisk orienterede budgetlægning.
14. april 2008	Temamøde i Regionsrådet om bl.a. budgetlægningen for 2009
21. maj 2008	Regnskabsafklæggelse for 2007 i Regionsrådet
1. juni 2008	Sektorområder afleverer tekniske budgetter og skøn over merudgifter til direktionen (Regionsøkonomi)
Senest 15. juni 2008	<i>Økonomiaftalen mellem Danske Regioner og regeringen:</i> <ul style="list-style-type: none"> Regionernes indtægter i 2009 Forudsætninger om aktivitet (DRG-produktion) i 2009 Bindende rammer for regionens drifts- og anlægsudgifter Kvalitative mål for regionernes indsats i 2009 Eventuelle aftaler om forhøjelse af grund- og udviklingsbidrag, uden at dette modsvares af bloktilskudsreduktioner.
Senest 20. juni 2008	Direktionen indstiller et samlet budgetforslag til Forretningsudvalgets 1. behandling.
24. juni 2008	Forretningsudvalgets behandling af budgetrammer: <ul style="list-style-type: none"> Bindende rammer for sektorernes budgetlægning hen over sommeren frem til Forretningsudvalgets 2. behandling Overholdelse af økonomiaftalens forudsætninger vedr. drifts- og anlægsudgifter i 2009 Eventuelle midler til serviceforbedringer og eventuelle omstillings- og sparekrav fordelt på sektorer. Eventuelle forslag om ændringer af grund- og udviklingsbidrag.
12. august 2008	Forretningsudvalgets 1. behandling af budgetforslaget for 2009, hvor der afgives indstilling til Regionsrådet: <ul style="list-style-type: none"> Indarbejdelse af DUT-reguleringer i budgetforslaget. Eventuelle politiske omprioriteringer i forhold til forslaget til 1. behandlingen, forudsat at disse er konsistente med de bindende rammer fra økonomiaftalen.
20. august 2008	Regionsrådets 1. behandling af budgetforslaget
29. august 2008	Kontaktudvalget mellem Region Midtjylland og kommunerne i regionen drøfter endeligt forslag til kommunernes årlige grund- og udviklingsbidrag.
2. september 2008 <i>Eftermiddagen</i>	Politiske budgetforligsforhandlinger

Tidspunkt	Budgetproces
Senest 10. september 2008	Kommunerne meddeler deres stillingtagen vedr. grund- og udviklingsbidrag til regionen.
16. september 2008	Forretningsudvalget behandler ændringsforslag til budgetforslaget.
24. september 2008	Regionsrådet behandler ændringsforslag til budgetforslaget.

2.3.3. Materialer til budgetbehandlingen

I nedenstående er kort skitseret karakteren af de baggrundsmaterialer, som forventes fremlagt til de respektive møder i budgetprocessen.

Forretningsudvalgets møde den 24. juni 2008:

Materialet består af forholdsvis korte notater, der har fokus på at præsentere de overordnede tal for budgetrammerne.

Notaterne vil beskrive sammenhængen mellem de tekniske budgetrammer – altså den budgetneutrale fremskrivning af budget 2008 jf. tabel 2.2 – og de rammer, som kan udledes af den indgåede økonomiaftale. I rummet mellem disse to størrelse ligger en angivelse af mulighederne for realvækst, behovet for omstillinger og besparelser, balancen mellem indtægter og udgifter, udvikling i kassebeholdning og gæld.

Forretningsudvalget møde den 12. august 2008:

Den ene del af materialet tager udgangspunkt i de vedtagne budgetrammer fra mødet i juni, idet der fremlægges forslag til korrektion af disse rammer i medfør af eventuelle ændringer i bloktilskuddet jf. DUT-reguleringen, som udsendes senest den 1. juli 2008.

Den anden del af materialet vil være budgetforslaget med skematiske præsentationer og budgetbemærkninger. Udkastet til budgetbemærkninger vil grundet den korte tidsramme eventuelt være ufuldstændig, men udkastet vil indeholde de nødvendige talstørrelser og deres materielle forudsætninger i form af bemærkninger, så Forretningsudvalget og Regionsrådet sikres grundlag for den politiske prioritering. Budgetforslaget vil (og skal) være specificeret på en måde, som muliggør den politiske behandling herunder fremsættelse af ændringsforslag.

Procedurereglerne for ændringsforslag er i medfør af bekendtgørelse om regionernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v. § 3, stk. 2:

- "...at ændringsforslag til budgetforslaget (skal) angive, hvilken bevilling forslaget retter sig imod, samt med hvilket beløb bevillingen ønskes ændret."
- "...at ethvert udgifts- eller omkostningsførende ændringsforslag skal ledsages af et forslag til finansiering af de øgede udgifter og omkostninger."

Procedurereglerne skal til gode se kravet om, at budgettet skal være umiddelbart egnet til realisering og balancekravene på de områder, inden for hvilke der skal være balance mellem indtægter og udgifter/omkostninger på årsbudgettet og de flerårige budgetoverslag.

Regionsrådets møde den 20. august 2008:

Materialet til Regionsrådets 1. behandling er som udgangspunkt Forretningsudvalget godkendte forslag til budget 2009 jf. mødet den 12. august 2008.

Materialet vil naturligvis blive ajourført i henhold til Forretningsudvalgets eventuelle bemærkninger og beslutninger.

Eventuelle ufuldstændige afsnit bliver bearbejdet/færdiggjort i videst mulige omfang.

Forretningsudvalgets møde den 16. september 2008:

Materialet til Forretningsudvalgets 2. behandling vil i videst mulige omfang være en revideret og ajourført udgave af det samlede forslag til Budget 2009 med bevillingsoversigter, investeringsoversigt, bemærkninger mv. på baggrund af 1. behandlingen og de politiske forligsforhandlinger.

I fornødent omfang kan ovennævnte materiale – i lyset af den stramme tidsramme – blive erstattet eller suppleret med korte notater, eksempelvis ændringsforslag m.v.

Regionsrådets møde den 24. september 2008:

Materialet vil i videst mulige omfang være en revideret og ajourført udgave af det samlede budgetforslag med bevillingsoversigter, investeringsoversigt, bemærkninger mv. jf. Forretningsudvalgets 2. behandling.

I fornødent omfang kan ovennævnte materiale – i lyset af den stramme tidsramme – blive erstattet eller suppleret med korte notater, eksempelvis ændringsforslag m.v.

2.3.4. Inddragelse af MED-udvalg

Den løbende dialog i hoved- og fælles-MEDudvalg om budgettet udgør i Region Midtjylland et væsentligt input for både administrative ledelser og den politiske ledelse. Medarbejderne er igennem medinddragelsen med til at kvalificere de materialer, der indgår ved budgetlægningen, og er dermed medvirkende til at sikre et gennemarbejdet beslutningsgrundlag.

Samtidig fremgår det af "Aftale om medindflydelse og medbestemmelse" (Region Midtjyllands MED-aftale), at der påhviler den enkelte ledelse et ansvar for løbende at informere i MEDudvalget om arbejdspladsens økonomiske forhold. Dette gælder også om forholdene omkring det kommende års budget. Forpligtigelsen til løbende at inddrage MED-systemet i dialogen om budgettet vil under budgetlægningen for 2009 blive udmøntet på følgende måde:

- At der i det tidlige forår orienteres i Regions-MEDudvalget og hoved-MEDudvalgene om Region Midtjyllands økonomiske situation og om processen vedr. budgetlægningen for 2009. (Grundlag bl.a. out-come fra Regionsrådets seminar den 29-30. januar 2008). Det forslås det sker på RMU-mødet den 17. april 2008 og hoved-MED-udvalgsmøder derefter.
- At afdelings- og institutionsledelser orienteres om budgetprocessen, således at også lokal-MEDudvalgene gennem de lokale ledelser kan informeres om budgetlægningen for 2009.
- Der afholdes et møde mellem Forretningsudvalget og Regions-MEDUdvalget inden de centrale økonomiforhandlinger forventes afholdt. Dvs. der kan planlægges med at mødes i forbindelse med Forretningsudvalgets møde den 27. maj 2008.

- Senest den 15. juni 2007 indgås økonomaftalen mellem Danske Regioner og Regeringen. Herefter har direktionen ca. 1. uge til at udarbejde budgetrammerne, som forelægges på Forretningsudvalgsmøde den 24. juni 2008. Budgetforslaget forventes således at forelægges til udsendelse ca. den 19-20. juni 2008.
- Regions-MEDudvalget vil på det planlagte døgnsseminar den 19.-20. juni kunne informeres om og drøfte budgetsituationen jf. materialet, som fremsendes til Forretningsudvalgets møde den 24. juni 2008. Regions-MEDudvalget kan eventuelt vælge at fremsende en udtalelse til Forretningsudvalgets møde den 12. august 2008 (Deadline 8. august 2008).
- Forslaget til Budget 2009, som udsendes til Forretningsudvalgets 1. behandling den 12. august 2008 fremsendes samtidig til ledelsesområderne med henblik på, at ledelserne fremlægger materialet til drøftelse i hoved-MEDudvalgene.
- At hoved-MEDudvalgene (eventuelt formandskabet i de enkelte hoved-MEDudvalg hvis det ikke er muligt at samle et givet hoved-MEDudvalgs medlemmer inden den 20. august) drøfter materialet vedrørende budgetrammer, og at de evt. fremsender et høringssvar til Forretningsudvalgets 2. behandling af budgetforslaget den 16. september 2008 (Deadline 21. august 2008). Regions-MEDudvalget kan – når høringssvarene foreligger – eventuelt udarbejde en supplerende udtalelse til Forretningsudvalget.
- I henhold til "Aftale om medindflydelse og medbestemmelse" (Region Midtjyllands MED-aftale), skal medlemmerne af Regions-MEDudvalget en gang årligt mødes med regionens politiske ledelse for bl.a. at drøfte budgettets konsekvenser for arbejdsmiljø, arbejdsvilkår m.v.

I Region Midtjylland afholdes et møde mellem Forretningsudvalget og Regions-MEDudvalget. Mødet holdes på et af Forretningsudvalgets møder i oktober (enten den 7. oktober eller 28. oktober 2008) når budgettet er vedtaget.

Hvis der viser sig behov for at fremlægge besparelser af større omfang i forbindelse med budgetlægningen for 2009, da vil den politiske behandling af forslag til udmøntning af disse besparelser eventuelt ske i en særskilt proces hen over efteråret 2008. I så fald vil MED-systemet blive inddraget i henhold til de værdier, der er grundlaget for Region Midtjyllands personalepolitik, ligesom bestemmelserne i "Aftale om medindflydelse og medbestemmelse" vil være en del af grundlaget for en sådan proces vedr. eventuelle besparelser.

2.3.5 Inddragelse af sundhedsbrugerrådet

Sundhedsbrugerrådet vil ligeledes blive hørt vedr. budgetforslag 2009 og det vil ske indenfor de samme rammer som MED-udvalgene. Der udarbejdes en specifik plan herfor sammen med sundhedsbrugerrådet.

**Særlige politiske
fokusområder ved
budgetlægningen for 2009**

3. Særlige politiske fokusområder

3.1. Indledning – kapitlets indhold og formål

I hovedafsnittet "Særlige politiske fokusområder" drøftes nogle af de forhold, som ud et politisk-økonomisk perspektiv og et serviceperspektiv må forventes at få betydning for den kommende budgetlægning. De valgte forhold er supplerende i forhold til den naturlige fokus, som der selvkært er på de overordnede drifts- og anlægsrammer.

De beskrevne forhold er:

- Bevillingsniveauer i budgettet for 2009. Der foreslås ændringer på sundhedsområdet vedr. samhandelskontiene. Styringen af samhandelskontiene foreslås bevillingsmæssigt langt ind under de enkelte sygehuse så egen aktivitet kan ses i sammenhæng med behandlingen af borgere uden regionalt.

På social- og specialundervisning og Regional udvikling foreslås der ingen ændringer
Bevillingsoversigter 2009 vedlægges i bilag A

- Bevillingsregler vedr. leasing. Med udgangspunkt i regionsrådets behandling af bevillingsreglerne vedr. leasing aftaler fremlægges der forslag herom.
- Miljø og energisparepulje. Der foreslås, at der arbejdes med at etablere en energi- og miljøpulje. Med afsæt i de erfaringer, som der er fra det gamle Århus Amt, vil administrationen udarbejde et konkret forslag.
Der indarbejdes under de enkelte sektorområder miljø og energisparepuljer, som de enkelte institutioner kan ansøge om midler fra i forbindelse med konkrete miljø og energiprojekter på hospitaler og institutioner

3.2. Bevillingsniveauer

3.2.1. Bevillingsniveauer under Sundhed

I forbindelse med budget 2008 blev bevillingsstrukturen for sundhedsområdet ændret. Administrationen finder, at de ændrede bevillingsniveauer har indfriet de ønsker, som begrundede ændringerne. Bortset fra forslag om ændring af bevillingsreglerne for samhandelskonti med andre regioner foreslås ingen yderligere ændringer i bevillingsreglerne for 2009.

I det vedtagne budget for 2008 optræder de 8 somatiske hospitaler og Sundheds fællesudgifter (bevillingen "Fælles udgifter og indtægter) som én samlet bevilling.

Den samlede bevilling "Regionshospitaler m.v." omfatter de 8 somatiske hospitaler og Sundheds bevilling til "Fælles gifter og indtægter". De budgetbeløb, som i budgetsituationen er placeret under det enkelte hospital (og dermed under den enkelte hospitalsledelses dispositionsret) vil fortsat fremgå af bevillingsoversigten. Bevillingsniveauerne i det vedtagne budget 2008 markeres dermed med en "*" ud for bevillingens navn.

Inden for bevillingen "Regionshospitaller m.v." kan overflytninger af rent teknisk karakter foretages af Sundhedsstaben som budgetomplaceringer, mens ændringer af mere strukturel karakter (funktionsændringer) mellem hospitalerne altid forelægges Regionsrådet. Tilsvarende fremlægges forslag til budgetændringer, der ændrer på det aktivitets- og kvalitetsmæssige indhold i et hospitals tilbud, altid for Regionsrådet. Udmøntning af puljer til sådanne formål, som er afsat i forbindelse med budgetlægningen, herunder puljen vedr. udmøntning af takstmodellen for budgetåret, foreligges således altid for Regionsrådet. Det samme gælder udmøntningen af eventuelle ukonkretiserede besparelser i budgettet.

Den beskrevne bevillingsstruktur blev vedtaget med budget 2008. Administrationens erfaring er, at ændringerne i bevillingsstrukturen har opfyldt sit formål og aflastet såvel det politiske som administrative system for sager af ren teknisk karakter.

Der foreslås dog foretaget en ændring vedr. bevillingsforholdene vedr. samhandelskontiene.

Administrationen lægger således op til, at ansvaret for samhandelskontiene placeres på de enkelte hospitaler i stedet for i sundhedsstaben. Hensigten hermed er, at skabe en tættere kontakt mellem aktiviteten på det enkelte hospital og de patienter der behandles i andre regioner. Der skal arbejdes med, at lave en model der motiverer hospitalerne til at holde på patienterne i regionen, således at der herved kan sikres en mere rationel drift.

Der vil i forbindelse med budgetlægningen blive forelagt en nærmere styringsmodel herfor.

3.2.2. Bevillingsniveauer under Psykiatri og Social

Bevillingsniveauerne under Psykiatri og Social har været uforandret siden regionens etablering. Administrationen foreslår ikke nogen ændringer af bevillingsniveauerne på Psykiatri og Social, hvorfor disse ikke beskrives yderligere i denne budgetvejledning.

3.2.3. Bevillingsniveauer under Regional Udvikling

Bevillingsniveauerne for regional udvikling blev ændret med budget 2008. Ændringen bestod i, at miljø-området blev et særskilt bevillingsniveau. Miljø var i budget 2007 en del af bevillingsniveauet regional udvikling i øvrigt.

Områdets 4 bevillingsniveauer er:

- Kollektiv trafik
- Erhvervsudvikling
- Miljø
- Regional Udvikling i øvrigt

Det er administrationens opfattelse, at den eksisterende bevillingsstruktur er velfungerende, og der foreslås ingen ændringer til bevillingsniveauerne for Regional Udvikling.

3.2.4. Bevillingsoversigter 2009

I bilag A vedlægges forslag til bevillingsoversigter for 2009.

3.3. Bevillingsregler vedr. leasing

I forbindelse med Forretningsudvalgets behandling af bilag til Kasse og regnskabsregulativet – Finansiell politik for Region Midtjylland blev det besluttet at Regionsrådet skulle tage endelig stilling til bevillingsreglerne vedr. leasingaftaler mellem 1-5 mio. kr.

Administrationen skal i forbindelse med Økonomi- og aktivitetsrapporten for 1. kvartal give en særlig rapportering vedr. leasing aftalerne.

På baggrund heraf vil Forretningsudvalg og Regionsråd i forbindelse med forelæggelse af budgetbemærkningerne blive forelagt de nærmere bevillingsregler vedr. leasing aftaler.

3.4. Miljø og energisparepulje

Under de enkelte sektorområder indarbejdes miljø og energisparepuljer, som de enkelte institutioner kan ansøge om midler fra i forbindelse med konkrete miljø og energiprojekter på hospitaler og institutioner

Med afsæt i de erfaringer, som der er fra det gamle Århus Amt, vil administrationen udarbejde et konkret forslag.

Forretningsudvalg og Regionsråd vil i forbindelse med 1. behandlingen af budgettet blive forelagt forslag herom.

Tekniske forudsætninger for budgetlægningen 2008

4. Tekniske budgetforudsætninger

4.1. Indledning - kapitlet indhold og formål

Dette hovedafsnit beskriver nogle af de mere budgettekniske forhold, hvor der i forbindelse med budgetlægningen for 2009 skal fastlægges regler for den regionale styring:

- Ifølge budget- og regnskabssystem for regioner skal omkostningerne fra fælles formål og administration fordeles på de tre finansieringskredsløb vedr. sundhed, social og kommunikation samt regional udvikling. Fordelingen skal ske med en dokumenteret fordelingsnøgle, og den samme fordelingsnøgle skal anvendes i budget og regnskab. Afsnittet giver et forslag til fordelingsnøgle til budget 2009.
- Standardkontoplan for budgetåret 2009. I budgetvejledningen for 2007 indgik et afsnit om standardkontoplan, herunder en autoriseret grupperingsstruktur. På længere sigt er standardkontoplanen en forudsætning for, at der på tværs af Region Midtjylland kan ske opfølgning på og analyser af udgifter til forskellige områder, eksempelvis energi, køb af konsulentytelser, udgifter til køb af forskellige overordnede varetyper m.v. I afsnittet evalueres de hidtidige erfaringer med standardkontoplanen, og der gives et forslag til at der foretages en erfaringsopsamling og der lægges op til der foretages nogle mindre justeringer.
- Omlægning af hovedkonto 1 fra udgifts- til omkostningsbaserede principper
- Afsnittet beskriver forslag til principper for, hvordan der i budgetlægningen i Region Midtjylland pris- og lønreguleres fra indeværende års til næste års pris- og lønniveau. Forslaget til principper for pris- og lønregulering skal på den ene side sikre, at der er overensstemmelse med den pris- og lønregulering, som forudsættes i økonomiaftalen mellem regeringen og Danske Regioner. På den anden side skal principperne også sikre, at pris- og lønreguleringen ikke kommer til at belaste regionens kassebeholdning, både ved budgetlægningen for kommende år og i indeværende år.
- Endelig tiltrådte Regionsrådet i 2007 i forbindelse med behandlingen af budgetvejledningen for budgetlægningen 2008 nogle principper for overførsel mellem budgetår. Det foreslås, at disse principper også anvendes vedr. overførsler fra 2008-2009 og igen fra 2009-2010.

4.2. Fordeling af fælles formål og administration

Ifølge "Budget- og regnskabssystem for regioner" skal omkostninger vedrørende fælles formål/administration overføres til finansieringskredsløbene for sundhed, social og kommunikation samt regional udvikling (omkostningsfordeling). Fordelingen af omkostningerne fra fælles formål og administration skal ske ved hjælp af en dokumenteret fordelingsnøgle, og den samme fordelingsnøgle skal anvendes i budgettet og i regnskabet.

I budgettet for 2008 blev fordelingsnøglen til fordeling af fællesomkostninger beregnet på baggrund af de principper, som blev etableret ved regionens første budgetlægning for 2007. Principperne er baseret på en hierarki-model, hvor alle udgifter og omkostninger vedrørende fælles formål og administration fordeles på grundlag af en vurdering af de enkelte finansieringskredsløbs ressourcetræk. Modellen forsøger med andre ord at afspejle, hvor meget det enkelte finansieringskredsløb "trækker" på de enkelte udgifter og omkostninger i fælles administrationen.

Modellen indebærer følgende hierarki af fordelingsnøgler:

1. Fordeling efter områdernes bruttobudget. Anvendes til indirekte omkostninger vedrørende generelle forhold (fx politisk ledelse, direktion, Regionssekretariatet, Økonomi, It, HR og Kommunikation), hvor den administrative funktion har karakter af generel ledelse og kommunikation.
2. Fordeling af servicefunktioner m.v. Her anvendes personalefordelingen på relevante områder, dvs. sektorstabene for Sundhed, Psykiatri og Social samt Regional Udvikling, personale på institutioner under Psykiatri og Social samt personalet i Fællesstabene.
3. Særlige fordelingsprincipper, som kommer til anvendelse, hvis særlige forhold kan begrunde, at der ikke sker en proportional fordeling af udgifter/omkostninger

Fordelingen af udgifter/omkostninger til fælles formål og administration indebærer, at der sker en systematisk gennemgang af udgifts- og omkostningsposterne. Hver enkelt post fordeles i henhold til de tre fordelingsprincipper, og der beregnes på grundlag heraf én samlet fordelingsnøgle for hele fælles formål/administration. Den samlede fordelingsnøgle anvendes til at fordele de resterende nettoudgifter/-omkostninger fra fælles formål/administration på hovedkontiene Sundhed, Social og Specialundervisning samt Regional udvikling i budgetsituationen.

Den beregnede fordelingsnøgle i budget 2008 indebar, at 88,0 % af fællesomkostningerne skulle henføres til finansieringskredsløbet for sundhed, mens henholdsvis 9,9 og 2,1 % af fællesomkostningerne skulle henføres til finansieringskredsløbene for social og kommunikation samt regional udvikling.

Det forstås, at den beregnede fordelingsnøgle for 2008 også anvendes som udgangspunkt for fordelingen af Fælles formål og administration i budget 2009. Dog skal det vurderes, når henholdsvis økonomaftalen med regeringen og aktivitetsniveauet på social- og specialundervisning foreligger, om der er afledte virkning, som medfører behov for at foretage en ændring af fordelingsnøglen.

4.3. Forslag til standardkontoplan for 2008

4.3.1. Standardkontoplanens formål

I forbindelse med budgetlægningen for 2007 blev der i Region Midtjylland vedtaget en standardkontoplan. Standardkontoplanen definerer de forskellige perspektiver, som det er muligt at budgettere og afrapportere regionens udgifter og omkostninger på.

Et væsentligt element i standardkontoplanen er indførelsen af autoriserede undergrupperinger. Undergrupperinger gør det muligt – på tværs af organisationen – at følge og analysere udviklingen inden for nogle bestemte, forud definerede typer af udgifter. Det kan eksempelvis være udgifter til forskellige typer af varekøb, udgifter til forskellige typer af tjenesteydelser og udgifter til forskellige aktiviteter vedr. uddannelse og kompetenceudvikling.

De autoriserede undergrupperinger i standardkontoplanen for Region Midtjylland er lavet med udgangspunkt i den autoriserede tværgående (hoved)grupperingsstruktur suppleret med tværgående undergruppering, der angiver en yderligere relevant specifikation.

Ved den politiske behandling af budgettet fokuseres alene på de samlede udgifter på bevillingsniveau (i overensstemmelse med totalramme princippet). I forhold til den løbende økonomirapportering og de analyser, som kan gennemføres på de økonomiske data i regionens økonomisystem og ledelsesinformationssystem (InfoRM), er det kontoplanen, som bestemmer detaljeringsgraden i opdelingen af data (suppleret med detaljerede data fra andre systemer som eks. løn og e-handel).

I nedenstående tabel skitseres i et eksempel strukturen i budgetkontoplanen:

Tabel 4.1. Eksempel på tværgående grupperinger og undergrupperinger

Hovedkonto 1: Sundhed	Eksempel på tværgående grupperinger og undergrupperinger					
	Personale			Medicin	Ejendomsudgifter og vedligehold	
	Undergrp. 1	Undergrp. 2	Undergrp. 3		Undergrp. 4	Undergrp. 5
Sygehusvæsen						
Omkostningsted: Sygehus 1	X	X		X	X	X
Omkostningsted: Sygehus 2	X		X	X		X
osv.						

Kriterierne for den tværgående grupperingsstruktur er:

1. At lægge et niveau for registreringen af økonomidata i kontoplanen, som muliggør en styring og rapportering der understøtter såvel de decentrale styringsbehov (på eks. hospitaler og institutioner), hensynet til ensartet budgetopfølgning og økonomirapportering til Forretningsudvalget og behovet for at have en administrerbar tværgående kontoplan.
2. At økonomisystemet primært betragtes som et registreringssystem, der skal muliggøre en overordnet økonomistyring og regnskabsaflæggelse. I det omfang, økonomistyringen forudsætter et mere specificeret datagrundlag, vil dette for regionens væsentligste udgiftsposter kunne tilvejebringes i andre systemer. Eksempelvis registreres udgifter til løn, som i mange tilfælde udgør 80-85 procent af

de samlede udgifter, i lønsystemet på et specificeret niveau, som ikke post for post bør overføres og spejles i økonomisystemet. I forhold til løn kan den detaljerede økonomistyring enten ske gennem lønsystemet, eller på lidt længere sigt gennem det ledelsesinformationssystem, som samler informationer om løn, øvrige udgifter og aktivitet m.v. På tilsvarende måde kan e-handelssystemet på længere sigt levere mere detaljerede data om køb af varer og tjenester, der kan overføres til regionens ledelsesinformationssystem med henblik på løbende opfølgning og analyser.

3. Afvejning af hensynet til overskuelighed og administrerbarhed overfor detaljerede "lokale" ønsker, der vil føre til en for vidtgående forgrening i kontoplanen.

4.3.2. Forslag til standardkontoplan 2009

I forbindelse med udarbejdelsen af budgetvejledningen for 2009 er erfaringerne med standardkontoplanen vurderet, herunder erfaringerne med de autoriserede undergrupperinger.

Erfaringer tyder på, at brugerne i fortsat stigende grad bliver fortrolige med standardkontoplanen og via den stigende brug økonomisystem og ledelsesinformationssystemet InfoRM har et godt og stabilt fundament for varetagelsen af budgetterings- og ledelsesrapporteringsopgaverne. I den forbindelse er det også væsentligt at pointere, at en forudsætning for at opnå de fulde fordele ved standardkontoplanen er, at de autoriserede undergrupperinger hen over regnskabsårene kun ændres marginalt. Ellers vil det være vanskeligt at anvende de data, der skabes i økonomisystem og ledelsesinformationssystem, til at foretage udgiftsanalyser på tværs af regnskabsår.

Det anbefales derfor, at standardkontoplanen grundlæggende videreføres i sin nuværende form.

Det foreslås dog, at der foretages en erfaringsopsamling vedr. anvendelsen af standardkontoplanen fra de enkelte områder. Det forventes med de hidtidige tilbagemeldinger, at der udelukkende vil blive tale om mindre tekniske justeringer.

- ./. Den tværgående grupperingsstruktur fremgår af bilag B til budgetvejledningen.

Som udgangspunkt er den autoriserede undergrupperingsstruktur således ufravigelig i budgetåret 2009. Behovet for evt. justeringer af den tværgående grupperingsstruktur vil blive vurderet i forbindelse med budgetlægningen for 2010.

4.4. Overgang til omkostningsbaserede regnskabsprincipper for finansieringskredsløbet for sundhed

4.4.1. Indledning

I Økonomiaftale 2008 var der enighed mellem regering og Danske Regioner om, at regionerne fra 2009 fuldt overgår fra udgiftsbaserede til omkostningsbaserede bevillinger, hvilket betyder, at finansieringskredsløbet for sundhed (somatik og behandlingspsykiatri) overgår til samme regnskabsprincipper, som er gældende for socialområdet og regional udvikling.

Overgangen fra udgifts- til omkostningsbaserede regnskabsprincipper giver anledning til vurdering af de eksisterende bevillingsregler. Overgangen gør det ikke nødvendigt at ændre grundlæggende i bevillingsreglerne, men det kan overvejes i lyset af, at en af begrundelserne for at anvende omkostningsprincipper er incitamenterne i forhold til omkostningsbevidst adfærd:

- Via tilpasning af produktionsfaktorsammensætningen, hvor der er frihed til flytninger mellem drift og anlæg med henblik på at vælge den sammensætning af produktionsfaktorer – f.eks. personale vs. teknologi – som giver højest rentabilitet. Modsat det udgiftsbaserede system, hvor drifts- og anlægsbudgetter er adskilte størrelser.
- Ved at undgå urentable investeringer og uudnyttet kapacitet, da investeringer/kapacitet (aktiver) via afskrivningerne "belaster" driftsrammen, uanset om disse udnyttes fuldt ud.

I relation til disse bevillingsmæssige overvejelser skal det imidlertid bemærkes, at enigheden om overgangen til omkostningsbevillinger i Økonomiaftalen for 2008 er baseret på en konklusion på et tidligere gennemført analysearbejde – iværksat med Økonomiaftalen for 2007 – om, at det er muligt at bevare det hidtidige aftalesystem i en situation, hvor regionerne i deres interne styring fuldt ud er overgået til omkostningsbevillinger.

Aftalen indebærer, at Økonomiaftalen fortsat vil være baseret på en udgiftsbaseret balance, hvor de økonomiske rammer er fastlagt i henhold til de udgifter, som regionerne skal afholde. Den afholdte ramme vil med andre ord ikke indeholde midler til dækning af omkostninger som afskrivninger, pensionshensættelser m.v.

Økonomiaftalen vil også fortsat være baseret på en driftsramme og en anlægsramme.

Det skal bemærkes, at Budget- og Regnskabssystemet for regioner, som udarbejdes af Velfærdsministeriet endnu ikke er ajourført, hvorfor de beskrevne forhold kan ændres i forbindelse med de konkrete budget- og regnskabsregler.

Ovennævnte betyder – kort fortalt – at regionens overordnede økonomiske balancekrav grundlæggende er uforandret – nemlig et finansielt baseret balancekrav (=udgiftsbaseret balance), mens den interne økonomistyring overordnet skal tilrettelægges efter omkostningsbaserede balancekrav.

Administrationen foreslår, at Region Midtjylland i 2009 grundlæggende fastholder bevillingsprincipperne dog med nødvendige tekniske tilpasninger. Forslaget er begrundet i følgende forhold:

- De endnu manglende detailregler i budget- og regnskabssystemet gør det problematisk at udfærdige forslag til ændrede bevillingsregler, og det vil – når reglerne er på plads – være tidsmæssigt presset at implementere regler ud i organisationen i forhold til den igangværende budgetlægning.
- Ovennævnte forbehold ved introduktion af nye bevillingsregler skal også ses i lyset af de ikke uvæsentlige styringsmæssige udfordringer, som der er aktuelt.
- Regionens faktuelle økonomiske situation med betydelig pres på såvel drifts- som anlægsbalancen kombineret med den overordnede fastholdelse af et udgiftsbaseret balancekrav på henholdsvis drift og anlæg hæmmer muligheden for i praksis at decentralisere kompetencen til disponering mellem drift og anlæg. Udgiftspreset ved

budgetlægningen er så stort, at der allerede her foretages en prioritering og en fuld udnyttelse af såvel drifts- som anlægsrammer. Eventuelle efterfølgende ønsker om ændringer i produktionsfaktorerne – f.eks. teknologianskaffelser (anlæg) i stedet for driftsudgifter (personale eller andet) er kun muligt, hvis der findes frie anlægsmidler et andet sted, da regionen fortsat er "forpligtet" af den overordnede anlægsramme. I øvrigt vil eventuelle "ekstra" investeringer skulle finansieres af kassebeholdningen, idet der ikke umiddelbart er lagt op til ændringer i forhold til finansiering f.eks. via bekendtgørelsen om låneoptag, garantier m.v.

I de følgende afsnit er redegjort for forskelle og sammenhæng mellem udgifts- og omkostningsbaserede regnskabsprincipper samt indholdet af de tekniske omlægninger, som administrationen skal gennemføre ved overgangen i Region Midtjylland.

4.4.2. Sammenhæng mellem omkostnings- og udgiftsbaserede regnskabsprincipper

Den grundlæggende forskel på udgiftsbaserede og omkostningsbaserede regnskabsprincipper er, om der måles på udgifter eller omkostninger. Med udgifter måles på likviditetstrækket, dvs. udgiften afholdes regnskabsmæssigt på det tidspunkt, hvor der betales. Med omkostninger måles der på trækket på ressourcerne, dvs. omkostningerne afholdes regnskabsmæssigt i takt med at en given ressource forbruges – uanset tidspunktet, hvor der betales.

For langt den største del af regionens køb af vare- og serviceydelser er der ingen de facto forskel på de 2 principper, idet regionen køber masser vare- og serviceydelser, hvor betaling (likviditetstræk og anvendelse (ressourcetræk) er sammenfaldende (=inden for samme regnskabsår). På især fire områder medfører de to principper dog væsentlige forskelle – nemlig investeringer, lagerbeholdninger tjenestemandspensioner og feriepenge.

Investeringer i udstyr eller bygninger (=ressource/aktiver, som har en anskaffelsespris på over 100.000 kr. og kan anvendes i mere end 1 år) i det udgiftsbaserede system bliver regnskabsført i fuldt omfang på anskaffelses-/betalingstidspunktet, altså når regionens likviditet belastes. I det omkostningsbaserede system sker regnskabsføringen gradvis i takt med, at der trækkes på den anskaffede ressource/aktiv. Investeringen vil altså regnskabsmæssigt blive spredt ud over de regnskabsår, hvor ressourcen/aktivet anvendes. Beregningen af ressourcetrækket i det enkelte regnskabsår foregår via afskrivningsprofilen for aktiverne. Eksempelvis vil en maskine til pris 1 mio. kr., som afskrives over 10 år, årligt blive regnskabsført med 100.000 kr.

Investeringerne skal naturligvis betales uanset regnskabsprincip, men hvor betalingen i det udgiftsbaserede system "udløser" en regnskabsføring af det fulde beløb, så påvirker betalingen ikke driftsregnskabet i det omkostningsbaserede system – men "kun" likviditetsregnskabet. Likviditetsvirkningen af investeringer aflæses i likviditetsregnskabet – oftest benævnt pengestrømsanalysen – som beskrives nærmere nedenfor.

Vedrørende lagerbeholdninger er det omkostningsbaserede princip, at der regnskabsføres i takt med brugen af varerne på lageret (=ressourcetræk). Modsat det udgiftsbaserede princip, hvor indkøb til lager regnskabsføres ved købet/betalingen, uanset forbrugstidspunktet. Overgangen til det omkostningsbaserede princip indebærer, at der skal beregnes lagerbeholdning primo og ultimo.

Tjenestemandspensioner regnskabsføres i det udgiftsbaserede system i takt med udbetalingen af pensionen til de pensionerede tjenestemænd altså uafhængigt af, hvornår tjenestemanden optjener ret til pensionskronerne. I det omkostningsbaserede system regnskabsføres tjenestemandspensionen i takt med, at tjenestemanden optjener retten til den senere pensionsudbetaling. Regnskabsføringen sker via hensættelser til tjenestemandspensioner.

Udbetalingen af pensionskroner i det enkelte år har altså direkte virkning i det udgiftsbaserede regnskab, mens den faktiske udbetaling ikke indgår i det omkostningsbaserede regnskab, men aflæses i likviditet og pengestrømsanalysen – jf. nærmere nedenfor.

Feriepenges håndtering i henholdsvis udgifts- og omkostningsbaserede systemer er helt parallelt til tjenestemandspensioner, hvor forskellen mellem det udgiftsbaserede og det omkostningsbaserede system er regnskabsføringen af henholdsvis feriepengeudbetaling og feriepengeoptjeningen. Hvor udbetalingerne i det omkostningsbaserede aflæses i likviditeten.

Sammenhængen mellem det udgiftsbaserede system, som kendes fra budget 2007 og 2008, og et omkostningsbaseret system kan illustreres, som vist nedenfor.

	Driftsudgifter
+	Anlægsudgifter (udstyr og bygninger)
=	Udgiftsbaserede resultat
-	Betalte udgifter til anlæg (udstyr og bygninger)
+	Afskrivninger på udstyr og bygninger
-	Varekøb til lager
+	Vareforbrug fra lager
-	Udbetalte tjenestemandspensioner
+	Optjent tjenestemandspensioner (hensættelser)
-	Udbetalte feriepenge
+	Optjent feriepengeforpligtelse (hensættelser)
=	Omkostningsbaserede resultat

Jævnfør ovenstående illustration indgår betalte anlægsudgifter og udbetalte tjenestemandspensioner ikke i det omkostningsbaserede regnskabsresultat. Disse fremgår, som nævnt i ovenstående afsnit, i likviditetsbudget/pengestrømsanalysen. Sammenhængen fra det omkostningsbaserede resultat ned i likviditeten er illustreret nedenfor.

Omkostningsbaserede resultat		
+	Afskrivninger	} Likviditetsvirkning af årets resultat
+	Varebeholdninger primo	
-	Varebeholdning ultimo	
-	Feriepenge primo	
+	Feriepenge ultimo	
-	Hensættelser til pension primo	} Likviditetsvirkning af årets investeringer
+	Hensættelser til pension ultimo	
-	Køb af anlægsaktiver	
+	Salg af anlægsaktiver	
=	Likviditetsvirkningen samlet for året	

Som illustrationen viser, så er sammenhængen eller forskellen om man vil mellem det omkostningsbaserede resultat og likviditetsresultatet forskellene mellem de forbrugte ressourcer og de konkrete betalinger. Eksempelvis belastes det omkostningsbaserede resultat med afskrivning jf. forbruget af bygninger og udstyr, men der fortages ikke en konkrete udbetaling (et likviditetsforbrug). Tilsvarende vil en positiv forskel mellem pensionshensættelser primo og ultimo udtrykke, at der i det omkostningsbaserede regnskab er hensat flere midler til pension (optjent pensionsrettighed) end der er udbetalt i konkret pension.

Ovennævnte illustrationer er lidt forenklet i forhold til virkeligheden, idet der dels ikke indregnet likviditetsvirkning af de finansielle poster og dels ikke er taget hensyn til den interne forrentning af aktiver og interne træk/indskud i kassebeholdningen.

Den interne forrentning er yderligere et element i det omkostningsbaserede regnskabsprincip, som indebærer, at driftsområderne betaler en intern rente for brug af bygninger, udstyr og træk på kassebeholdningen (og omvendt får forrentet indskud i kassebeholdningen). Hvor der omvendt i det udgiftsbaserede system sker en direkte betaling af eksterne renter vedrørende lånefinansierede aktiver.

4.4.3. De tekniske procedurer i forbindelse med forberedelse af overgangen fra udgiftsbaserede til omkostningsbaserede regnskabsprincipper

Overgangen fra udgiftsbaseret til omkostningsbaserede regnskabsprincipper indeholder en række mere tekniske arbejdsprocesser i forhold til såvel budgetlægning som senere regnskabsafklæggelse.

Forberedelserne består primært i beregning og udspecificering på bevillingsniveau af de forskellige typer af omkostninger – afskrivninger, hensættelser til tjenstemandspensioner og feriepenge m.v. samt procedurebeskrivelser for bogføring m.v. af omkostninger m.v.

4.5. Forslag til principper for pris- og lønregulering

4.5.1. Indledning

Den almindelige pris- og lønudvikling bevirker, at der hvert år er behov for at regulere budgetterne alene som følge af generelle forhøjelser i priser og lønninger. Hvis der ikke

reguleres for pris- og lønudvikling, udhules den reelle købekraft, som er indeholdt i budgetterne.

Region Midtjylland har principielt frie hænder til at fastlægge sine principper for pris- og lønregulering uden at skelne til de principper, der anvendes i økonomiaftalerne mellem regeringen og Danske Regioner.

I praksis er der imidlertid betydelige koblinger mellem økonomiaftalerne og Region Midtjyllands lokale forhold, som gør, at det vil være en fordel, hvis der i Region Midtjylland er en entydighed og genkendelighed i forhold til økonomiaftalerne. Der kan bl.a. peges på følgende sammenhænge:

- Region Midtjylland vil skulle indpasse sine samlede budgetterede driftsudgifter under sin relative andel af de driftsudgifter, som aftales i økonomiaftalen,
- Hvis eks. Region Midtjylland fastlægger principper for pris- og lønreguleringen, der udmønter en højere pris- og lønstigning end det forudsatte i økonomiaftalen, så vil rummet til politisk prioriterede områder blive proportionalt mindre.

I praksis vil det være en fordel, hvis der er et betydeligt overlap mellem de pris- og lønreguleringsprincipper, der anvendes i økonomiaftalen, og de principper som anvendes i Region Midtjylland.

De dominerende principper i de sidste mange års økonomiaftaler har været, at:

- Lønstigninger reguleres som hovedregel med budgetvirkningen af de overenskomst-aftalte lønstigninger.
- Reguleringen af øvrige udgifter sker på grundlag af skøn baseret på opgørelser over prisudviklingen fra Finansministeriet.
- Pris- og lønreguleringen i økonomiaftalen om det kommende budgetår tager som hovedregel ikke hensyn til, at pris- og lønreguleringen i indeværende eller forrige regnskabsår har afvejet fra det forudsatte i disse års økonomiaftaler. Der forekommer således sjældent en efterregulering i forhold til den realiserede pris- og lønudvikling, når der indgås økonomiaftaler for kommende år

4.5.2. Forslag til pris- og lønreguleringsprincipper for Region Midtjylland

Det foreslås, at løn- og prisreguleringsprincipperne for Region Midtjylland fortsætter uændret som illustreret i tabellen nedenfor. Under tabellen er korte bemærkninger omkring de forslåede principper.

Tabel 4.2. Forslag til pris- og lønreguleringsprincipper

Udgiftsart	Fremskrivning fra et års til næste års budgetniveau		Efterregulering i regnskabsåret
	Grundlæggende fremskrivning ved budgetfremskrivning	Justering for afvigelser i tidligere år ved budgetfremskrivning	
Løn	Økonomiaftalens forudsætninger (budgetvirkning af overenskomst-aftalte reguleringer)	Nej – kun i de helt særlige tilfælde, hvor der i økonomiaftalen er afsat midler til dette formål.	Nej PL udmøntes fuldt ud til bevillingerne og der afsættes ikke nogen puljer. Evt. aftalte reguleringer vil blive fuldt udmøntet. (Det bemærkes dog, at der over de seneste 10 år ikke 'en gang været tilført midler via bloktilskuddet til uventede stigninger i lønninger)
Varekøb og tj. Ydelser	Økonomiaftalens forudsætninger	Nej (se dog oven for)	Nej (se dog oven for)
Sygesikring	Økonomiaftalens forudsætninger	Nej	Nej
Driftsindtægter	Fremskrives med et vejet gennemsnit af løn og øvrige udgifter. Det foreslås, at vægtningen fastlægges på grundlag af budget 2007.	Nej	Nej
Anlæg	Knyttes til bygge-omkostningsindekset (som beregnes af Danmarks Statistik).	Ja.	Ja – efterreguleres til byggeomkostningsindeks per 2. kvartal i regnskabsåret hvis afvigelse er mere end +- 0,5%.

A. Løn

Afsættelsen af en reserve til uforudsete pris- og lønstigninger vil reducere det realvækstrøm, som i Region Midtjylland kan anvendes til at udmønte økonomiaftalens forudsætninger. Dette taler imod at give mulighed for en efterregulering, som ikke er indarbejdet specifikt i økonomiaftalen.

For at afsætte en reserve taler sikkerheden i styringsgrundlag. Er der ikke afsat en reserve vil ledelsesområderne ved lønudvikling over det forudsatte, blive pålagt omstillingskrav, som ikke eksplicit vil fremgå af budgetmaterialerne til det politiske niveau¹.

Risikoen for lønudvikling udover det forudsatte knytter sig især til reguleringsordningen, som sikrer de offentligt ansatte regulering i lønnen i forhold til udviklingen i den private sektor. Reguleringsordningen har tidligere påført amterne en del merudgifter i de år, hvor der er udmøntet markant mere end det forudsatte i overenskomsterne (og dermed

1. _____

¹ Dette vil være tilfældet, hvis virkningen af reguleringsordningen i indeværende år ikke er endeligt kendt ved indgåelse af økonomiaftalen for kommende år, og hvor den faktiske udmøntning overstiger den forudsatte udmøntning.

økonomiaftalerne). For at mindske den finansielle risiko er det aftalt i KTO-overenskomsten og overenskomsten med Sundhedskartellet fra 2005, at udmøntningen af reguleringsordningen flyttes fra 1. april til 1. oktober². Dermed vil en eventuel udmøntning af reguleringsordningen fremadrettet kun have ¼ i regnskabsåret (månederne oktober-december), hvor den tidligere havde ¾ virkning (månederne april-december).

Med især henvisning til Region Midtjyllands pressede driftsøkonomiske situation foreslås der ikke afsat en reserve til lønreguleringer udover det forudsatte i Økonomiaftalen. Dette indebærer, at der ikke sker efterregulering i budgetterne i form af kompensation for uforsat lønudvikling. Ledelsesområderne vil altså skulle finansiere en ekstraordinær lønudvikling via omstillinger inden for eget budget.

B. Øvrige driftsudgifter og sygesikring

For øvrige driftsudgifter og sygesikring foreslås det, at fremskrivningen sker med de procentsatser, der anvendes implicit i økonomiaftalen og som udmeldes af Danske Regioner ultimo juni året før regnskabsåret.

Også for øvrige udgifter gælder det, at pris- og lønreguleringsprincipperne i videst muligt omfang bør være sammenhængende med principperne fra økonomiaftalen. Endvidere er det for den enkelte ledelse i stort omfang muligt at variere øvrige udgifter – eksempelvis kan mindre anskaffelser som foretages inden for driftsbudgettet fremrykkes eller udskydes. Det foreslås derfor, at der ikke foretages en efterregulering af prisudviklingen på øvrige udgifter. Såfremt det i stedet beslutes, at der skal ske en sådan efterregulering, da bør der ved budgetlægningen afsættes en reserve til at dække sådanne prisrelaterede merudgifter.

På tilsvarende vis foreslås det, at pris- og lønreguleringen af sygesikringsudgifter følger forudsætningerne i økonomiaftalen. Udgifterne til medicintilskud er omfattet af særlige aftaler (budgetgarantien), mens udgifterne til øvrig sygesikring i praksis regnes som værende svært styrbare på det korte sigt, således at mer- eller mindredgifter (uanset om de er forårsaget af prisudvikling eller ej) i reguleres via afsatte reserver (eller i sjældne tilfælde via kassebeholdningen).

C. Driftsindtægter

For at sikre, at fremskrivningen af regionens nettoudgifter svarer til den forudsatte fremskrivning af nettoudgifterne i økonomiaftalen, er det nødvendigt også at pris- og lønregulere sektorernes driftsindtægter. Det foreslås, at pris- og lønreguleringen af driftsindtægterne sker med et vejlet gennemsnit af lønreguleringsprocenten og af prisreguleringsprocenten for øvrige udgifter. Til at sammenveje de to reguleringsprocenter foreslås det, at fordelingen på løn og øvrige udgifter fra det vedtagne budget anvendes. Denne sammenvejning vil overordnet sikre, at fremskrivningen af nettoudgifterne i Region Midtjylland stort set svarer til det forudsatte i økonomiaftalen.

1. _____

² Reguleringsordningen knytter lønudviklingen i den kommunale og regionale sektor op på lønudviklingen i den private sektor. Således udmøntes ca. 80 procent af forskelle mellem lønudviklingerne i den private og den kommunale/regionale sektor gennem reguleringsordningen. Ved budgetfremskrivningen til næste budgetårs pris- og lønniveau indgår et skøn over virkningen af reguleringsordningen. Udmøntningen af reguleringsordningen kan dog først beregnes i juni måned i selve budgetåret, hvorfor der kan være afvigelser mellem forudsatte og faktiske lønudviklinger.

D. Anlæg (investeringer)

I mange tilfælde indebærer de kontrakter, som indgås mellem entreprenører og Region Midtjylland om udførelse af regionens investeringsaktiviteter, at de indgåede aftaler skal reguleres med byggeomkostningsindeks for boligbyggeri. Byggeomkostningsindeks for boligbyggeri, der viser pris- og lønudviklingen på anlægsmarkedet, beregnes af Danmarks Statistik. Det foreslås, at pris- og lønreguleringen for investeringer bindes op på byggeomkostningsindeks for boligbyggeri. Dermed sikres, at de pris- og lønregulerede rådighedsbeløb vil følge den prisudvikling, som også de med entreprenørerne indgåede kontrakter følger.

I de år, hvor den budgetterede prisudvikling stort set svarer til den faktiske prisudvikling, foreslås det, at der ikke gennemføres en efterregulering. Der foreslås således en bagatelgrænse, så afvigelser på $\pm 0,5$ procent ikke resulterer i efterregulering.

4.6. Principper for overførsler mellem budgetår

4.6.1. Baggrund for overførselsprincipper

Overførselsprincipperne i en given organisation skal sikre, at den bevillingsansvarlige ledelse inden for det enkelte budgetår har et incitament til at administrere de givne bevillinger mest hensigtsmæssigt.

Denne grundlæggende præmis indebærer blandt andet, at ledelsen skal have mulighed for – inden for driftsbudgettet – at opspare mindre beløb til investeringer inden for driftsbudgettet. Den indebærer endvidere, at eventuelle incitamenter til at bruge budgettet urationelt hen mod årets afslutning ("benzinafbrænding") skal forebygges.

Præmissen indebærer endvidere, at det skal indbygges incitamenter til at sikre budgetoverholdelse i det enkelte år, således at der ikke opstår en tendens til merforbrug ud fra en forventning om, at der nok gives "gældseftergivelse" ved årsafslutningen.

Overførsler mellem budget 2007 til budget 2008 samt budget 2008 til budget 2009

I nedenstående beskrives de generelle overførselsprincipper. Det bemærkes dog, at der med udgangspunkt i den økonomiske situation som Region Midtjylland er i, skal der – for såvel overførsler fra budget 2007 til budget 2008 og budget 2008 til budget 2009 – være særlige fokus på:

- at institutionernes driftsforudsætninger har været normale, herunder at aktivitets- og serviceniveau har været i overensstemmelse med budgetforudsætningerne
- samt at formålet med overførslerne skal være acceptabelt

4.6.2. Overførselsprincipper for budget 2009

I budgetvejledningen for 2008 tiltrådte Regionsrådet principper for overførsler af mer- og mindreforbrug mellem årene. Principperne skulle netop sikre den mest ansvarlige og mest rationelle administration af de bevillinger, som Regionsrådet afgiver til de bevillingsansvarlige ledelser.

Det forslås, at disse principper, som er gengivet nedenfor, også anvendes i budget 2009.

Overførsler mellem budgetår reguleres i forhold til nedenstående principper:

Drift:

- Driftsbevillinger er ét-årige. Ikke forbrugte bevillinger bortfalder derfor ved regnskabsårets udløb, hvor en ny ét-årig bevilling træder i kraft.
- Principperne for overførsler er som udgangspunkt baseret på, at bevillingsansvarlige ledelser overholder deres budget.
- Mer- og mindreforbrug overføres som udgangspunkt fuldt ud til næste års bevilling.
- Mer- og mindreforbrug opgøres i forbindelse med regnskabsafslutningen, og de resulterende forslag til tillægsbevillinger forelægges Regionsrådet til godkendelse.
- Overførslerne sker under forudsætning af, at institutionernes driftsforudsætninger har været normale, herunder at aktivitets- og serviceniveau har været i overensstemmelse med budgetforudsætningerne.
- Formålet skal kunne accepteres. Dvs. formålet skal være rimeligt i forhold til institutionens opgaver, planer med institutionen og lignende.

For aktiviteter under psykiatri og social samt regional udvikling vil overførsler skulle gennemføres inden for de lov- og bekendtgørelsesbestemmelser, som er regulerende for området, herunder hvile-i-sig-selv princippet.

Anlæg:

- Anlægsbevillinger er som hovedregel flerårige og kan omfatte anlægsudgifter/-indtægter og lån.
- Rådighedsbeløb tildes som ét-årige bevillinger. Ikke forbrugte rådighedsbeløb bortfalder derfor ved regnskabsårets udløb, hvor en ny ét-årig bevilling af rådighedsbeløb træder i kraft.
- Uforbrugte rådighedsbeløb (og eventuelle merforbrug af rådighedsbeløb) opgøres i forbindelse med aflæggelsen af henholdsvis foreløbigt regnskab og endeligt regnskab. Forslag om overførsel af mer- og mindreforbrug (genbevilling heraf i næste regnskabsår) af rådighedsbeløb fremlægges for Regionsrådet i forbindelse med fremlæggelsen af henholdsvis foreløbigt og endeligt regnskabsresultat.

Forretningsgang ved overførsler mellem årene

I forbindelse med fremlæggelse af henholdsvis økonomirapporteringen for oktober og den deraf afledte budgetreguleringssag i december måned, vil der i budgetreguleringssagen være en beskrivelse fra de enkelte sektorområder af hvilke budgetbeløb der ønskes overført fra det nuværende budgetår til det kommende budgetår. Det sker med udgangspunkt i ovenstående regler.

Efter regnskabsafslutningen i maj måned det efterfølgende budgetår, vil der fra de enkelte sektorområder blive fremsendt ønsker om budgetoverførsler fra det afsluttende regnskabsår til det nu indeværende regnskabsår. Det sker ligeledes med udgangspunkt i ovenstående regler.

5. Bilag A: Bevillingsoversigten 2009

Bevillinger pr. sektorområde - drift

Bevillinger afgivet inden for konto 1 (sundhed)

Bevillingsnavne	Område Region Midtjylland	i	Bevillingshaver	Brutto-/ nettobevilling
Sundhed				
Friklinikken, Brædstrup	Sundhed		Sundhed	Netto
Regionshospitalet Horsens, Brædstrup og Odder	Sundhed		Hospitalsledelsen Horsens	Netto
Regionshospitalet Randers og Grenaa	Sundhed		Hospitalsledelsen Randers	Netto
Regionshospitalet Herning, Holstebro, Lemvig, Ringkøbing og Tarm	Sundhed		Hospitalsledelsen Vest	Netto
Regionshospitalet Silkeborg, Hammel Neurocenter og Skanderborg Sundhedscenter	Sundhed		Hospitalsledelsen Silkeborg	Netto
Århus Universitetshospital, Skejby Sygehus	Sundhed		Hospitalsledelsen Skejby	Netto
Regionshospitalet Viborg, Kjellerup og Skive	Sundhed		Hospitalsledelsen Viborg	Netto
Århus Universitetshospital, Århus Sygehus	Sundhed		Hospitalsledelsen Århus	Netto
Fælles udgifter/indtægter	Sundhed		Sundhed	Netto
Sygesikring	Sundhed		Primær sundhedstjeneste	Brutto
Administration, Sundhed	Sundhed		Sundhed	Netto
Behandlingspsykiatri				
Voksenpsykiatrien, Distrikt Øst	Psykiatri og Social		Ledelsen, Øst	Netto
Voksenpsykiatrien, Distrikt Vest	Psykiatri og Social		Ledelsen, Vest	Netto
Voksenpsykiatrien, Distrikt Syd	Psykiatri og Social		Ledelsen, Syd	Netto
Børn og Unge	Psykiatri og Social		Ledelsen, Børn/unge	Netto
Fælles udgifter/indtægter	Psykiatri og Social		Psykiatri og Social	Netto
Direktionen				
Uforudsete udgifter (central reserve)	Direktionen		Direktionen	Brutto

Bevillingsnavne	Område Region Midtjylland	Bevillingshaver	Brutto-/ nettobevilling
Fælles formål Andel af fælles formål og adm. omkostninger Andel af renter			
Finansiering Statsligt bloktilskud Kommunale grundbidrag Aktivitetsbidrag, stat Aktivitetsbidrag, kommuner		Regionsråd Regionsråd Regionsråd Regionsråd	Brutto Brutto Brutto Brutto

Bevillinger afgivet inden for konto 2 (social og specialundervisning)

Bevillingsnavne	Område Region Midtjylland	Bevillingshaver	Brutto-/ nettobevilling
Social og specialundervisning Distrikt Øst Distrikt Vest Distrikt Syd Børn og unge Voksensocial Fælles udgifter/indtægter Administration, Voksen Social	Psykiatri og Social Psykiatri og Social Psykiatri og Social Psykiatri og Social Psykiatri og Social Psykiatri og Social	Ledelsen, Øst Ledelsen, Vest Ledelsen, Syd Ledelsen, Børn og unge Ledelsen, Voksensocial Psykiatri og Social Psykiatri og Social	Brutto Brutto Brutto Brutto Brutto Netto
Fælles formål Andel af fælles formål og adm. omkostninger Andel af renter			
Finansiering Statslig bloktilskud Indtægter via takster m.v.		Regionsråd Psykiatri og Social	Brutto Brutto

Bevillinger afgivet inden for konto 3 (regional udvikling)

Bevillingsnavne	Område Region Midtjylland	Bevillingshaver	Brutto-/ nettobevilling
Regional Udvikling Kollektiv Trafik Erhvervsudvikling Miljø Regional udvikling i øvrigt	Regional Udvikling Regional Udvikling Regional Udvikling Regional Udvikling	Regional Udvikling Regional Udvikling Regional Udvikling Regional Udvikling	Netto Netto Netto Netto
Fælles Formål			

Andel af fælles formål og adm. omkostninger			
Finansiering			
Statsligt bloktilskud		Regionsråd	Brutto
Udviklingsbidrag		Regionsråd	Brutto

Bevillinger afgivet inden for konto 4 (fælles formål og administration)

Bevillingsnavne	Område Region Midtjylland	i	Bevillingshaver	Brutto-/ nettobevilling
Fælles administrative område				
Politisk organisation	Fællesstabene		Fællesstabene	Brutto
Sekretariat og forvaltninger: Fælles administration	Fællesstabene		Fællesstabene	Netto
Administration, Psykiatri og Social	Psykiatri og Social		Psykiatri og Social	Netto
Tjenestemandspensioner, puljer m.v.			Regionsråd	Netto
Fælles formål				
Overførsel til hovedkonto 1-3				

6. Bilag B: Tværgående grupperingsstruktur i Region Midtjylland, Budget 2008

Tværgående grupperingsstruktur for budgetkontoplan for Region Midtjylland

Hovedkonto 1-4

Autoriserede tværgående og specifikke (hoved) grupperinger og undergrupperinger

Gruppering		
Hoved	Under	
010.		Personale
	011	Løn
	012	Vikarbureauer og lign.
	013	Tjenestekørsel og øvrige befodringsudgifter
	014	Tjenesterejser
	015	Øvrige personaleomkostninger
020.		Kurser
	021	Kurser
	022	Efter- og videreuddannelse, læger
	023	Efter- og videreuddannelse, plejepersonale
	024	Efter- og videreuddannelse, øvrige
030.		Arbejdsskader
	031	Forsikringer
	032	Erstatninger
040.	041	Vederlag til politikere
050.	051	Udbetaling af pension til tjenestemænd fratrukt før 1.1.2007
050.x		Refusion af pensionsudbetalinger vedr. tjenestemænd fratrukt før 1.1.2007
110.		Materiale- og aktivitetsudgifter
	100	Telefon, porto, internettrafik
	102	Mødeudgifter
	103	Andre tjenesteydelser
	107	(SS) Beboerbetalning § 92 + § 93
	108	(SS) Brugerrelaterede udgifter
	111	Kontorhold
	112	Øvrige varekøb
	113	Repræsentation
	114	Patienttransport
	115	Befodringsudgifter i relation til borgere
	116	Vaskeriydelser
	117	Køb af tilberedt mad
	118	Revision
	119	Konsulenter, mv.

Grupperinger		
Hoved	Under	
120.	121	Medicin (SU)
130.	131	Implantater (SU)
140.	141	Øvrige lægelige artikler (SU)
150.	151	Kliniske analyser (SU)
210.	211	Patientforsikringer (SU)
220.	221	Patientskade erstatning, region (SU)
230.	231	Patientskade erstatning, privat praksis/sygehus (SU)
310.		Anskaffelser, inventar, apparatur
	311	Medicoteknisk udstyr
	312	Møbler og inventar
	313	Køretøjer m.v.
	314	IT udstyr
	315	Øvrige anskaffelser
320.		Drift og vedligeholdelse
	321	Medicoteknisk udstyr
	322	Møbler og inventar
	323	Køretøjer m.v.
	324	IT udstyr
	325	Øvrige drift- og vedligeholdelse
410.		Ejendomsudgifter og ejendomsvedligehold
	401	Huslejeudgifter, ekstern
	402	Huslejeudgifter, intern
	403	Huslejeindtægter
	405	Udvendig vedligeholdelse
	406	Indvendig vedligeholdelse
	407	Installationer, vedligeholdelse
	408	Rengøringselskab
	409	Vagtselskab
	411	Ejendomsskatter
	412	Ejendomsforsikringer
	413	Renovation m.v.
	415	Øvrige bygningsomkostninger
420.		Forsyning
	421	Varme
	422	EI

423 Vand

Grupperinger

Hoved	Under	
501.	501	Ydelsesstøtte vedrørende private ældreboliger (SS)
502.	502	Lejetab (SS)
503.	503	Lejeindtægter (SS)
710.	711	Tilskud til kontingenter
720.	721	EU-tilskud
730.	731	Interne overførsler
790.		Andet
	791	Budgetreguleringskonto
	792	Øvrigt andet

Finansiering:

810.	811	Betalinger - andre regioner
820.	820	Betalinger - private hospitaler og institutioner
830.	830	Betalinger – kommuner
831.	831	Objektiv finansiering - socialområdet (SS)
832.	832	Objektiv finansiering - kommunikationsområdet (SS)
833.	833	Stationær somatik (SU)
834.	834	Ambulant somatik (SU)
835.	835	Stationær psykiatri (SU)
836.	836	Ambulant psykiatri (SU)
837.	837	Praksissektoren (Sygesikring) (SU)
838.	838	Genoptræning under indlæggelse (SU)
840.	840	Betalinger – staten

De anmærkede grupperinger er specifikke autoriserede grupperinger i relation til sektorområder:

SU angiver specifik autoriseret gruppering for Sundhedsområdet inklusiv Psykiatri
 SO angiver specifik autoriseret gruppering for Social- og kommunikationsområdet
 RU angiver specifik autoriseret gruppering for området Regional Udvikling

...